

SKAKAVCI
radni naslov

Biljana Srbljanović

LICA

Nadežda, 35

Milan, 35

Dada, 36

Fredi, 39

Alegra, 10

Žana, 50

Maksim , Maks, 55

G-din Ignjatović, 75, akademik, Milanov otac

G-din Jović, 80, niko i ništa, Fredijev i Dadin otac

G-din Simić, 77, niko i ništa, nikome ništa

G-dja Petrović, 78, Žanina mama

Ova se priča odvija se u dva dela, na samom početku i samom kraju leta.

Svi junaci su vrlo stari, naročito oni najmladji.

Ima mnogo različitih prostora, detaljno opisivanih, što ne treba shvatiti bukvalno.

Svi nešto stalno jedu i svuda stalno pada kiša.

PRVIDEO

Zadimljen, bučan, popularan restoran. Tužno svetlo žutih sijalica, miris mnogo puta preprženog ulja uvlači se u odelo, nozdrve, kožu. Juni je mesec i ljudi bi jeli napolju, u bašti, da opet ne pada kiša. A unutra je sparno, hrana teška i skupa, restoran ipak uvek pun, radi do kasno u noć.

Njegovoj mitskoj popularnosti naročito doprinosi činjenica da, bez obzira koliko da ste loša osoba, za susednim stolom uvek ima nekog ko je gori.

Za stolom Nadežda i Maksim.

Maksim, Maks, čovek sa frizurom, časom domaćeg vina nazdravlja zamišljenom protivniku tamo negde, za drugim stolom, izvan našeg vidokruga.

Maks ima pedesetpet godina i izuzetno se drži. To je i normalno, jer Maks na sebi mnogo i konstantno radi.

Preplanuo, uvek pomalo našminkan, diskretno ofarban, vitak, dobro razvijen, kome se nije smešan – tome izgleda dobro.

Osim što ima ružne zube, bolne krnjotke zamenjene jednakim parčićima porcelana, previše jednakim i previše belim, uz to još i - nekako za broj većim.

Maksova vilica priča tužnu priču, istoriju ovoga čoveka, tačne godine i socijalni status roditelja koji ga, kao dete, nikada nisu vodili zubaru.

Reći će vam Maks, ako ste baš intimni i ako vas razgovor navede, da su mu zubi urođeno slabi i da je za to kriva genetika, a ne zdravstvene navike, da su uvek bili meki kao sir ili da su se krunili kao kreda, baš kao i zubi njegovog oca i dede.

To što ni oca deda, ni dedu niko njegov nije vodio zubaru možda krije uzrok genetike, ipak to ne menja na stvari. Maksima čitav život bole zubi, čak i sad, kada sopstvenih gotovo da nema.

I sad dosta o Maksu. Nadežda neka se predstavi sama.

NADEŽDA

Ko je ono tamo?

Maks i Nadežda, nad svojim tanjirima, Maks je već pojeo, Nadežda nije ni na pola. Maks se diskretno osvrne.

MAKS

Neka budala. Slabo jedete. Ne dopada vam se?

Nadežda neprestano gleda nekud pored Maksima, zagleda ljude u restoranu, prati šta drugi jedu, piju i rade.

Samo s vremena na vreme stavi po neki zalogaj u usta.

NADEŽDA

Naprotiv, biftek je odličan.

Maks diskretno pogleda na sat.

MAKS

Ali vam se ne dopada. Slobodno recite.

Nadežda se vrati svom tanjiru. Maks je tako gleda da sad mora da jede. Stavi komad mesa u usta i sporo žvaće.

MAKS

Meso vam se potpuno ohladilo. Izgleda kao djon od cipele. Da vam poručim nešto drugo?

Maks podigne ruku, diskretno pozivajući konobara.

NADEŽDA

Ne, ne, nema potrebe ...

Konobar se ne pojavljuje. On se nikada ne pojavljuje. Jer, ovde nema sporednih likova.

Nadežda zaustavi Maksima.

NADEŽDA

Nemoj. Sve je u redu. Evo, pogledaj, jedem.

Nadežda stavi veliki komad mesa u usta. Žvaće. Maksa od samog pogleda na Nadeždu, zabole zubi.

MAKS

To nije dobro za vilicu.

Što se mene tiče, uopšte ne morate da sve pojedete. Nisam vam ja...

NADEŽDA

Otac?

MAKS

Pa, i nisam. Ali, hteo sam da kažem – nisam vam ja tu da vas kontrolišem.

NADEŽDA

Šalila sam se.

Nadežda se smeje. Ona se uvek smeje svojim šalama.

MAKS

A, je li?

NADEŽDA

Znaš šta, uopšte ne znam da li mi je stvarno smešno, ili sam jednostavno samo nervozna.

Maksu je svejedno. Njega ovog momenta boli vilica i to je jedino što ga zanima.

MAKS

Ne bih znao.

NADEŽDA

Inače, nemam oca. Umro je kad sam bila mala.

Znaš, ti malo podsećaš na njega.

MAKS

Opet šala?

NADEŽDA

Nije ti smešno?

Nadežda jeste. Maksu nimalo.

MAKS

Izuzetno.

NADEŽDA

Ne brini, nemam ni majku. Samo da znaš da u tebi ne tražim ni jedno, ni drugo...

Ljudi su skloni da pojednostavljaju stvari.

MAKS

A vi ste komplikovani?

NADEŽDA

Da, *mi* smo vrlo komplikovani.

Maks uopšte ne bi ulazio u te detalje. Hladi ruku na posudi za led, pa onda sebi hladi zube.

NADEŽDA

Uzmi nešto slatko. Nemoj da me čekaš.

Maks se mršti.

MAKS

Ja ne jedem slatko.

NADEŽDA

Zbog zuba?

MAKS

Zbog linije.

NADEŽDA

Ja uopšte ne pazim.

A trebalo bi. Jer na Nadeždi sve puca.

MAKS

I nema ni potrebe.

NADEŽDA

Ti, ipak moraš. U tvojim godinama, za čas je gotovo.

Maks nije spreman da tako razgovara.

MAKS

U mojim godinama?

NADEŽDA

Sad sam te uvredila, zar ne?

MAKS

Ne, ni slučajno.

NADEŽDA

Vidim, uvredila sam te. Da ti kažem, ti za svoje godine izgledaš odlično. Stvarno, bez greške. Skoro.

MAKS

Skoro?

NADEŽDA

Pa, zubi i kosa. I, uopšte...

Maks je prekine.

MAKS

Nadežda... Nadežda, je li tako?

Nadežda klimne glavom.

MAKS

Nema potrebe da ulazimo u detalje.

NADEŽDA

Pa, pitao si.

MAKS

Ne, nisam pitao. Ja odlično znam koliko godina imam. Nisam vas čekao da mi to otkrijete. Osim toga, formalno gledano niste ni vi baš sasvim mladi. Imate, koliko, jedno...

NADEŽDA

Tridesetpet.

MAKS

Eto. Ko bi rekao.

NADEŽDA

Niko, znam. Moja baba uvek kaže da, još od prve menstruacije, izgledam isto. Mogla bih da budem maloletna, ali i da imam dete u gimnaziji.

MAKS

Pa je l imate?

NADEŽDA

Nemam. Nemam nikog.

MAKS

Imate babu.

NADEŽDA

U stvari, nemam ni nju.

MAKS

A, i ona je umrla?

NADEŽDA

Ne, nije. Što?

Maks zastane. Sve ovo ga, u stvari, uopšte ne zanima. Zato je ciničan.

MAKS

Vi stvarno jeste komplikovani. Srećom, izgledate dobro. Čudi me to, da, kako kažete - nemate nikog.

NADEŽDA

Od cinizma znaju da zabole zubi. Čak i oni koje nemate.

MAKS

To su sinusi.

NADEŽDA

To su zubi. I to je zato što si zloban . Probaj da budeš ljubazan. Da vidiš kako će da prodje.

MAKS

Ova mudrost, pretpostavljam, takodje potiče od babe?

Nadežda nastavlja, kao da nije čula.

NADEŽDA

Znam ja da ne izgledam sjajno. Nisam debela, ali sam ... obla. Osim toga i mekana.

Neko mi je jednom rekao da podsećam na jastuče...

I, to nije bila baba.

MAKS

Ništa nisam rekao.

NADEŽDA

Ipak, potpuno mi je jasno kako mogu da budem neverovatno privlačna nekim muškarcima. Onima što vole da spavaju sa ženama, sa kojima ne vole da izlaze.

A ja, opet, volim da izlazim tamo gde oni, sa kojima volim da spavam, ne mogu da me odvedu.

Takav je život.

Maksa u stvari dirnu Nadeždina iskrenost.

MAKS

Pa, je l ti se dopada ovde?

NADEŽDA

Dopada mi se. I, hvala ti što si konačno prešao na "ti".

Maks se iskreno nasmeši.

NADEŽDA

Više ne boli?

MAKS

Uzeo sam analgetik. Pa je počeo da deluje.

NADEŽDA

Dobro. Ako ti tako kažeš.

MAKS

Ja sam malo staromodan, je da? *U mojim godinama* i to je normalno. Jer, ne znamo se baš dobro.

NADEŽDA

Ali smo bili na tom putu.

Malopre, u kolima...

MAKS

Malo tiše. Mene ovde svi znaju.

Maksu odmah ponovo postane neprijatno.

Nekako utone u stolicu.

Nadežda se utiša, ipak nastavi.

NADEŽDA

Ako hoćeš, možemo posle kod mene.

MAKS

Ne bih. Kasno je.

NADEŽDA

To ti je od tih analgetika. Od njih čovek može da postane impotentan.

I tu Nadežda pogreši. Maks ponovo postane zloban.

MAKS

Granice tvojih znanja, zapravo, ne postoje, je tako? Prosto je neverovatno da si ti, u stvari, samo šminkerka.

NADEŽDA

Nije mi išla škola.

MAKS

Ko bi rekao.

Maks su se, na nervnoj bazi, vrati bol.

Poklopi rukom vilicu.

NADEŽDA

Opet boli? Ja sam ti rekla...

Maks odmah spusti ruku, rešen da pred ovom ženom, više nikakve znake fizičkog uznemirenja ne pokaže.

MAKS

I da znaš, moj deda je mojoj babi i posle pedeset godina braka govorio “vi”.

NADEŽDA

Što je to čudno.

MAKS

Da. To je bilo nekad. Kada se ipak znao neki red.

NADEŽDA

A je l imao tvoj deda kola?

MAKS

Naravno da je imao, još pre rata. I kola i šoferu.

NADEŽDA

Znači, tvoj deda je tvojoj babi u kolima na “vi” predlagao ...

Maksim je prekine, pre nego što uspe da završi. Nadežda se smeje.

MAKS

Dosta. Prekini, molim te.

NADEŽDA

Pa, šalim se.

MAKS

A meni, zamisli, nije smešno.

NADEŽDA

Dobro. Nemoj da se ljutiš.

MAKS

Mi smo drugi svet, devojko.

Nadežda se iskreno rastuži.

Spusti viljušku, gurne tanjir od sebe.

NADEŽDA

Znam!

Znam.

Hoćeš da krenemo?

Maksu nekako bude žao.

MAKS

Nisam hteo to da kažem. Hteo sam da kažem da smo druga generacija. Ja imam petnaest godina više od tebe...

NADEŽDA

Dvadeset.

MAKS

Dvadeset. Dobro, dvadeset... I to znaš?

NADEŽDA

Ima na internetu.

MAKS

Sve ima na internetu.

NADEŽDA

Stvarno izgledaš odlično. Da se ja pitam, uopšte te ne bih šminkala.

MAKS

Pa to nije pitanje godina. To je pitanje profesionalnosti. Ja sam, kako da kažem, te-ve lice. To malo ljudi, što prati moj program, od mene očekuje i izvestan imidž!

NADEŽDA

E, pa, kad ih je malo, šta te onda briga?

MAKS

Kako to misliš? Moju emisiju gleda jedan zapeta osam miliona ljudi. Svake nedelje.

NADEŽDA

A, je l'?

MAKS

To je tebi malo?

NADEŽDA

Meni nije, tebi je. Ti si rekao.

MAKS

Ja sam bio ironičan. Mislim, ti *znaš* ko sam ja?

Nadežda ga samo gleda, a Maks prosto ne zna odakle da počne.

MAKS

Ja sam... ja sam ikona televizijskog novinarstva. Moj uticaj je takav da mogu da smenim predsednika vlade, na primer. Ako hoću. Ja to mogu, razumeš?

NADEŽDA

Dobro. Sad razumem.

Ja ne gledam te-ve. A, što da ga smeniš? Je l on ... nešto ne valja?

MAKS

Ma, nije u pitanju on, on je nevažan... Je l ti uopšte znaš ko je predsednik vlade?

Nadežda slegne ramenima.

MAKS

Ja ti to kažem kao primer. To je samo primer kakva je moć medija, u kojem radiš.

NADEŽDA

Ja samo šminkam.

MAKS

Dobro, sad šminkaš. Tako se počinje. Posle možeš da napreduješ. Ako te neko preporuči. Ako te zapaze.

Mogla bi... da čitaš vesti, na primer.

NADEŽDA

Da čitam vesti? Pa, to je za ove glupače.

MAKS

A, da šminkaš, to je za ove pametne?

Nadežda ništa ne odgovori.

MAKS

Imaš, valjda, neku ambiciju?

NADEŽDA

Imam. Volela bih da se ... brinem o nekome .

MAKS

A to. Ti bi htela da se udaš?

NADEŽDA

U stvari, ne bih. Već sam stara za to.

Maks se nasmeje. Iskreno.

MAKS

Stara? Ti si stara?

NADEŽDA

Baba devojka.

MAKS

Ko ti je to rekao?! Ne, ne, povlačim pitanje, znam! Baka...?

NADEŽDA

Nije mi niko rekao. Jednostavno, tako se osećam. Staro.

Maks se smeje. Uhvati Nadeždu za ruku.

MAKS

Dušo moja, pa ako se ti osećaš starom, šta onda ja treba da kažem?

Maks gleda Nadeždu sa nekakvom nežnošću koju ne bi umeo da definiše. Ako ćemo pojednostavljeno, ima nečeg u toj razlici u godinama, u nekakvoj potrebi da je zaštititi.

NADEŽDA

Maks, znaš šta... Volim kad mi kažeš "dušo".

Šta god da je, Maks je najedanput nežan. Jedna suzica, posledica smeha ili poplave emocija, izmakne trepavicama levog oka.

MAKS

Dušo.

Maks briše oči. Nadežda ga gleda, skoro zaljubljeno.

A onda kaže.

NADEŽDA

Razmazala ti se maskara.

Nadežda umoči kraj salvete u čašu vode na stolu. Briše Maksa.

MAKS

Zaboravio sam da skinem... Dobro. Dovoljno je.

NADEŽDA

Imaš ovde još malo...

Maks hvata Nadeždinu ruku. Odmiče je.

MAKS

Kažem ti da je dosta.

Sad se opet više niko ne smeši. i opet je nekako nategnuto.

Maks gleda negde u daljinu, pokušava da dozove kelnera.

MAKS

Tri kelnera na ovoliko stolova. Od kojih je jedan slep! Čovek prosto ne zna kako da ih dozove.

Ako ga vidiš, signaliziraj mu. Hteo bih da platim.

Nadežda se osvrće. Zija okolo.

MAKS

Nije tako hitno. Samo ako ga vidiš...

NADEŽDA

Ne vidim kelnera, ali onaj čovek te neprestano gleda.

Maks se ne okreće. Otpija malo vina, pravi se važan.

MAKS

Mene svi gledaju.

NADEŽDA

Ovaj je uporan.

MAKS

Pretpostavljam.

NADEŽDA

Okreni se. Možda ga poznaješ.

MAKS

Ma, ne zanima me.

Maks se ipak okrene.

MAKS

A, on.

Maks podigne obrve i klimne glavom nekom tamo. I kao u svakoj od svojih "kata", nazdravi čašom vina.

Kroz osmeh procedi Nadeždi.

MAKS

Denuncijant.

NADEŽDA

Taj?

MAKS

Radi za policiju. Govno.

NADEŽDA

A zašto mu nazdravljaš, ako je govno?

MAKS

Da znaš da se i sam pitam.

NADEŽDA

Zato što je to rođjak tvoje žene?

MAKS

Odkud znaš?

NADEŽDA

Sada je to rekao. Ovom što sedi sa njim.

Maks se okrene iznenadjeno. Gleda u pravcu rođjaka svoje žene.

NADEŽDA

Nije bilo glasno. Rekao je samo njemu.

Nadežda pojasni.

MAKS

Znam da čitam sa usana.

MAKS

Zaista?

Nadežda klima glavom

NADEŽDA

To za ženu, i to znam.

MAKS

Ima i to na internetu?

Ovaj izlazak, kao da je postao kazna.

NADEŽDA

Meni je svejedno. To je tvoja stvar.

Oboje ćute.

MAKS

Stvarno znaš da čitaš s usana?

Nadežda zadovoljno klima glavom.

NADEŽDA

Nije to tako teško.

MAKS

Pa, vidiš da još nešto znaš. Nije da samo šminkaš.

NADEŽDA

Hoćeš da ti kažem šta pričaju?

Maksu se pomalo vrati entuzijazam.

MAKS

Što da ne. Hajde!

Nadežda gleda u pravcu policijskog govneteta. Malo se koncentriše, pa ponovi.

NADEŽDA

Sutra će da uhapse direktora pošte. Zbog utaje poreza.

MAKS

Zezaš me?

NADEŽDA

Nemam ja pojma. To je reklo govno.

Maksim se osvrne, pogleda denuncijanta.

MAKS

Da li si sigurna?

NADEŽDA

Sad je rekao. Lepo sam videla.

Maks vadi mobilni telefon iz džepa od sakoa. Okreće neki broj, zadovoljan samim sobom, čeka da se uspostavi veza.

MAKS

Nadežda, ti si opasna. Stvarno.

Hajde, poruči još nešto.

Maks govori u slušalicu.

MAKS

Halo, ja sam. Vidi, proveri mi ovo...

mrak

II

Hol nekakve velike i važne ustanove, mermerni stubovi, mermerom obloženi zidovi, mermer na podu, mermer na ulazu, a tamo negde, izvan našeg vidokruga, mnoštvo velikih vrata, svuda vrata koja se vrlo teško otvaraju i uvek sa treskom zatvaraju.

Milisav Simić, pokisli starac, mršav i visok, u kišnom mantilu koji isparava, sedi na jednoj od malenih drvenih stolica i u krilu gužva akt-tašnu od skaja.

Kraj njega nervozno šeta Milan, bivši student ovoga čoveka, a stalni šofer svoga oca, jer to što ima školu, ne znači da ima i zanimanje.

Simić, skupljen na stolici, utonuo u sopstveni skelet, svojih metar devedeset kao da je prepolovio.

Milan, samo šeta i priča, šeta i priča.

MILAN

Moj otac igra loto. Već tridesetpet godina, svaki dan.

Trideset pet godina, moj otac svakog jutra ustane prvi, prvi se umije, prvi se obrije, skuva kafu, zapali lulu i sedne za kuhinjski sto.

I onda počinje: da ređa brojeve, razvija sisteme, pogadja, predvidja, traži dobitnu kombinaciju.

Moj otac već tridesetpet godina svakog dana svog života pokušava da osvoji nešto.

Negde, na kraju nekog hodnika, neka vrata se uz škripu polako otvore.

Milisav Simić skoči, ali ne napravi niti jedan korak dalje. Ostane tu, kraj svoje stolice, kao neki uplašen pas, i sluša.

Sluša korake, muške đonove koje gotovo stepuju po mermeru, koraci se približavaju, zatim udaljavaju, vrata se sa treskom zatvaraju.

MILAN

Neće još.

Simić razočarano sedne.

Milan napravi pauzu. Mislimo - ćutaće. Kad on nastavlja.

MILAN

Moj otac, svakog jutra, već tridesetpet godina, bira neki važan broj, pa oko njega razvija sistem. Igra na datume, rođendane, godišnjice velikih bitaka, malih bitaka, atentata, državnih udara, sasvim nepoznatih ratova, igra na broj slova u imenima važnih ljudi, istorijskih ličnosti, ili rođjaka, prijatelja, kraljeva, komšija, pisaca, svih svojih predaka.

Simić se naglo, napola pridigne u stolici, osluškuje kao neki mršavi džinovski miš, skoro da mrda nosom i ušima, pokušava da čuje nešto što se ne može čuti.

MILAN

Nema još ništa. Rano je.

Simić gleda Milana, ne usudjuje se da mu nešto kaže.

Milan sedne, zapravo, skoro baci svoje telo u stolicu kraj Simićeve.

MILAN

Moj otac već tridesetpet godina, svakoga dana svog života, svaku osobu koju sretne, pita da mu predloži neki broj. Svaku, apsolutno svaku.

Milan tužno doda.

MILAN

Svaku, osim mene.

Simić gleda mladog čoveka pred sobom, a zapravo ga ne vidi. Jer, Simić čeka, koncentrisano čeka, usana potpuno suvih, skoro belih, u uglovima skorena pljuvačka, jer od nervoze, ne uspeva ni da govori ni da guta.

Rekao bi nešto Milanu kad bi mogao i kad bi znao šta.

Vrata se u dubini hodnika otvore, i odmah uz tresak zatvore.

Simić skoči, prevrne svoju aktovku iz koje ispadnu nekakve knjige, a šansa da se nešto novo desi, već je prošla. Milan skuplja knjige, Simić samo stoji, postidjen svojom nervozom, još više svojim slabim refleksima, izbezumljen od neizvesnosti, žedan i moker, a alav do neodustajanja.

Milan prikupi sve knjige.

MILAN

Zašto se ne skinete? Zar vam nije vruće? Kiša je odavno stala, ima skoro trideset stepeni.

Simić ništa ne razume.

MILAN

Hajde, skinite taj mantil. Pozliće vam.

Profesor Simić, kao neko dete sluša šta mu se kaže i skida mantil. Ostaje u svečanom odelu, beloj uštirkanoj košulji, sa kravatom vezanom u mrtvi čvor.

MILAN

Svečano odelo? Ono specijalno?

Milan namigne starcu.

MILAN

I moj otac ima jedno takvo. U plavoj fascikli, u prvoj fijoci radnog stola, ima instrukcije za sahranu. Slika za čitulju, ko da govori, ko da se zove, a ko ne. E, pa tu je naznačio i odelo. Isto takvo. To mu je najbolje što ima.

Simić gleda svoje pogrebno odelo. Porpravlja revere.

MILAN

Morate biti strpljivi. Verujte mi, to uvek traje. U ovo doba godine, kad se sprema godišnja skupština, oni tako znaju da većaju satima. Razmatraju predloge, diskutuju o imenima i zaslugama, i sve tako dok creva ne zakrče. Sedite.

Simić sedne. Tačnije, Simićevo telo pristane da sedne. Ipak, Simić lično, ostane da stoji.

Milan mu vraća knjige. jednostavno ih spušta Simiću u krilo.

MILAN

Ne treba da brinete. Ja to pratim godinama. Ako se moj otac za nekoga zauzme, onda je taj primljen. To je jednostavno tako.

Simić konačno iskrivi usta u osmeh. Tačnije, iskrivi lice, usne mu samo malo zadrhte, ali Milan poznaje ovog čoveka, prijatelja svoga oca, koji ih je sve zajedno u životu puno zadužio, zato i zna da je to njegov pravi osmeh.

Milan se nekako razneži.

MILAN

A, šta vam je to...?

Milan zagleda naslove kniga na Simićevim kolenima.

Čita.

MILAN

“ISTORIJA PRAVA U ILIRA” profesor Milisav Simić. Pa, to je vaše?!

Simić klima.

MILAN

Nisam znao da su Iliri imali pravni sistem...

SIMIĆ

Pa i nisu.

Prasne Simić.

E, konačno je progovorio! Prosto nije mogao da izdrži. Što Milana posebno ne zanima, on već poznaje taj napukli glas. Radije i dalje prebira po knjigama.

MILAN

Da vidim, šta imate dalje... “Država i državnost” Milisav Simić, opet kod Ilira?

SIMIĆ

Ne.

MILAN

Znam, sećam se. To je bio udžbenik, je l da?

SIMIĆ

Preporučena literatura.

Milan čita dalje.

MILAN

“SNOVI I BESÂNJE ”, pesme! “Besanje”, nisam znao za tu reč...

Simiću je dosta. Uzima knjige i stavlja ih u aktovku.

MILAN

A vi, profesore, pišete i pesme?

Simić opet ne odgovara. On je ispričao šta je ispričao. Sad više neće da govori.

MILAN

I moj otac piše pesme, i to sigurno znate. Puno pesama, nekoliko zbirki, najmanje pet. Ili čak deset.

I svaku je posvetio nekome – kralju, majci, pokojnoj ženi - mojoj mami, svom lekaru i Dostojevskom. Onda jednom rodjaku, što je stradao u ratu, pa svoj deci sveta, prirodi i suncu ... svima.

Svima, osim meni.

Moj otac već tridesetpeT godina piše pesme, a da ni jednu jedinu nikada nije posvetio meni.

Sad i Milan konačno učiti. Simiću je žao svog najgoreg studenta, žao mu je kad vidi u šta se pretvorio.

Posle nekog vremena, Simić progovori.

SIMIĆ

Milane, sine, zašto vi ne radite?

MILAN

Pa, ja sam u penziji. Zar vam tata nije rekao?

SIMIĆ

Kako u penziji? Pa, koliko imate godina?

MILAN

Tridesetpet. U invalidskoj penziji.

SIMIĆ

Ali, vi niste invalid!

MILAN

U Službi to ide tako.

SIMIĆ

Svašta. Što ste uopšte išli u policiju? Pa, vi tek treba da radite!

MILAN

Kako da radim? A ko će onda da brine o ocu?

SIMIĆ

Mogao bi on toliko i sam. Vi ste pravnik, niste šofer.

MILAN

A, ne. Moj otac ne može sam.

SIMIĆ

Zašto ne bi mogao? Pa, on je mlađji od mene.

MILAN

Uostalom, ja i nisam šofer. Samo ga, tako, po neki put povezem. I sačekam. Kad imam vremena i kad ne radim ništa drugo.

SIMIĆ

To vas i pitam, Milane. Zašto ne radite ništa drugo?

Neka teška vrata, tu blizu, tog trenutka se otvore. Čuje se starački žamor – mnogo muških glasova, praskavi konsonanti pod kojima eksplodiraju veštačke vilice, po neko kašljucanje, kao najava raka pluća, ubrzani koraci ka i od toaleta, nagluva vika, i retki dostojanstven ton. Koraci se približavaju, jedan par engleskih djonova izdvaja, blokeji odjekuju, a Simić i Milan su već na nogama,

MILAN

Evo ih.

Odmah zatim, kraj obojice, žurno, važno, bez zaustavljanja, prolazi Akademik Ignjatović.

U prolazu dobaci Milanu.

IGNJATOVIĆ

Ajde, idemo.

Milan požuri za ocem. Simića niko ne zove.

Milan pretekne oca, pridržava mu izlazna vrata.

Simić, kao ukopan, prozuklo progovori.

SIMIĆ

Pavle...

Akademik Ignjatović se okrene, nevešto iznenadi, napravi da nije video prijatelja koji ga satima čeka u predvorju, ali tako se pravi da je svima jasno da se pravi, jer on i hoće da svima bude jasno da se pravi.

SIMIĆ

Pavle! A ja?

IGNJATOVIĆ

A, ti si još tu? Slušaj, nema ništa ovaj put. Nisu te podržali, šta da ti kažem.

Teško je, ima puno kandidata.

Vrlo je moguće da je Simić ovog trenutka, na nogama izdržao omanji moždani udar. U svakom slučaju, tako deluje.

IGNJATOVIĆ

Niko, brate, nije glasao za tebe! A ja sam se izuzeo. Da ne bude pritisak.

Simić je živ, mrda se. Krene korak napred, ka prijatelju, onako preteći, pa se ukopa.

IGNJATOVIĆ

Ajde, bogati. šta me tako gledaš. Pa, nije smak sveta! Ima vremena, probaćeš iduće godine opet.

Akademik Ignjatović krene, ostavlja Simića za sobom

IGNJATOVIĆ

Slušaj, to ti je najviša ustanova, nije mesna zajednica! Neki ljudi i umru, čekajući da budu primljeni, a ti tako...

Simić ostaje, Ignjatović otac i sin odlaze. Na samom izlazu, Akademik se okrene i dobaci prijatelju.

IGNJATOVIĆ

Ej, Milisave!

Starac, kao neko bedno pseto, gotovo potrči.

SIMIĆ

Reci?

IGNJATOVIĆ

Ajde, molim te, kaži neki broj?

mrak

III

Kuhinja u stanu Ignjatović. Nije prevelika, ali ima dovoljno mesta za kuhinjski sto za porodični doručak, kad bi porodičnog doručka u ovoj kući bilo.

Sto, stolice, kredenac, čaše, tanjiri, slike i vez, boja zidova, parket i pločice, sve kao da je ovog trenutka izašlo iz nekog od romana Velmar-Jankovićeve.

Pa, da se ne opterećujemo opisom.

Za stolom Pavle Ignjatović, puši lulu, pije kafu i razvija loto sisteme.

Preko puta njega, takodje za stolom, još u pidžami, namrštena pred čašom soka i hlebom sa džemom, sedi Alegra, jedno pretenciozno dete.

Lula se dimi, dete kašljuca, Ignjatović to ne primećuje.

IGNJATOVIĆ

Da vidimo: jedan, devet, četiri, sedam. Jedan i devet, Četiri i sedam. Deset i jedanaest. Jedan do drugog, ne valja.

Dada, Alegrina majka, u kućnom ogrtaču iz kojeg se nazire trbuh sa plodom, veličine fudbalske lopte, ulazi u kuhinju. Dada je visoka i neprijatno lepa. Izgleda kao žena koja je uvek i u svakom društvu najlepša.

Alegra kašljucne još jednom, namerno.

DADA

Tata!

IGNJATOVIĆ

O, dušo, ustala si! Dobro jutro. Imaš kafu tamo, ako hoćeš.

DADA

Tata, znate da je ne pijem kafu.

Dada grabi svoju ćerku za ruku, odmiče je, sa sve stolicom od stola i duvanskog dima.

DADA

I, zar se nismo dogovorili da pred malenom nema pušenja? Zar vam Milan nije rekao?

Alegra, čije ime je toliko odvratno da ćemo ga uglavnom izbegavati, ona se, dakle, kao po komandi, zakašlje. Ignjatović kao da tek sada postane svestan da je devojčica tu.

IGNJATOVIĆ

Milan? Nije mi ništa rekao. Ali ako smeta, evo gasim.

Ignjatović prazni lulu u pepeljaru, Dada, sad i sama kašljucajući, uzima pepeljaru, sa izrazom preteranog gadjenja i neke dečije ljutnje i nosi je da je isprazni.

DADA

Čudi me da vam nije rekao.

IGNJATOVIĆ

Kad ti kažem, ni reč! A ti, lutko dedina, šta radiš još kod kuće? Ajde, briši u školu, zakasnićeš.

DADA

Alegra danas ne ide u školu, tata. Vidite da nije ni obučena.

IGNJATOVIĆ

A ne ide? Zašto? Opet je neki praznik?

DADA

Ne daj bože da je ovo praznik. Dete je bolesno, zar ne vidite?

Dada, kad priča, priča sporo. I malo imitira glas deteta. Pa onako piskutavo i tanušno, afektira naglašavajući svaku reč.

IGNJATOVIĆ

Bolesno, ma šta kažeš? Lutko dedina, dodji da deda vidi!

Dada grabi ruku svoje kćerke, iako ova nije ni imala nameru da dodje da deda vidi. Što i kaže.

ALEGRA

Radije ne bih. Smeta mi miris duvana. Imam alergiju.

Treba li reći da dete kad priča priča sporo. Pa i sama imitira glas deteta, i piskutavo i tanušno, afektira baš kao majka, naglašavajući svaku reč.

Ignjatović se smeje kao Deda Mraz. Onako na prazno, iz ideje da se svaki deda tako smeje.

IGNJATOVIĆ

Ajde, bogati, alergija! To si se ti malo prehladila. Je l si jela sladoled, a, priznaj dedi?

ALEGRA

Sačuvaj bože, deda, kakav sladoled! Znaš da mi je grlo vrlo osetljivo!

IGNJATOVIĆ

Srce moje, kako samo ona meni priča. Kao velika!

Ignjatović se, sve smejući se (kao deda), pridigne da poljubi svoju unuku u kosu.

Dada to ne voli, a ni dete ne voli. Alegra se skloni iza majke, koja je zaklanja kao da deda ima koleru.

ALEGRA

Mama!

DADA

Tata, molim vas.... ja bih da doručkujem.

IGNJATOVIĆ

A, pa naravno, ajde, samo ti izvoli!

Dada se ne pomera, prosto čeka da Ignjatović ode. Ipak, pojasni.

DADA

Muči me kiselina.

Alegra, i dalje iza svoje majke, već se malo hvata za želudac.

IGNJATOVIĆ

Neka je u zdravlje! Što bi moja pokojna žena rekla – dete ti ima kosu.

DADA

Kosu, ma nemojte? Ja, znate, ipak mislim da je gastritis.

Ignjatović krene rukom ka Dadinom stomaku.

Ona se, naravno, odmah izmakne, tako Alegra u jednom neprekidnom pokretu najednom stane ispred stomaka svoje majke. I kašljucne.

Ignjatović se zaustavi.

IGNJATOVIĆ

A vas dve, nekad ličite na neko testo koje iz jednog kalupa prelazi u drugi.

Dada uzdahne, čeka.

Ignjatović isto čeka, da mu se nešto kaže.

DADA

Pa, tata, ako ste završili....

Majka i ćerka obe pogledaju ka stolu sa rasprostrtim papirima, tiketima, knjigama sistema, pa onda lulom, i onim priborom, kutijom duvana i maramicom.

Stari Ignjatović konačno shvati, počne užurbano da skuplja svoje stvari.

IGNJATOVIĆ

A, pa što ne kažeš! Sad ću ja to...

Znate šta, dete i majka idu na nerve, to je jasno, ali ipak, stvarno ne može da se doručkuje u tom kršu.

Srećom, Ignjatović brzo sve pokupi.

DADA

Ne ljutite se, molim vas.

IGNJATOVIĆ

Ma, taman posla da se ljutim! I, da si dobro jela, čuješ! Mnogo si mršava, brate!

Ignjatović izlazi iz kuhinje, Dada za njim dobaci.

DADA

I, tata...?

Stari čovek, kao neko bedno pseto, krene korak, dva.

IGNJATOVIĆ

Da?

DADA

Nećete ići nikud? Milan je hteo da razgovara sa vama. O nečem vrlo važnom, znate.

IGNJATOVIĆ

A, pa dobro, dobro. Tu sam. Da razgovara? Pa ajde, nek razgovara.

Ne znaš o čemu?

Dada slegne ramenima. Slegne i Alegra.

ALEGRA

Kako da zna? Mama se ne meša u vaše stvari.

Dada samo klimne glavom. Ignjatović joj veruje.

Stoji tu tako, kao da je zaboravio da je pošao.

Onda mu Alegra dopusti da se povuče.

ALEGRA

Deda! Možeš da ga čekaš tamo.

Alegra uradi ono što pristojna deca ne smeju da rade.

Pokaže prstom na vrata.

Ignjatović izađe.

mrak

IV

U isto vreme, na drugom kraju starog grada, u jednoj drugoj kuhinji jednog drugog starog stana, zatrpanoj nameštajem istog stila i simbolike, Simić i Nadežda sede za stolom. Simić i dalje u svom najboljem odelu, njegov mantil i izguljena aktovka prepuna ukoričenih misli, spusteni na stolicu pored.

Sve neobično liči na na stan Ignjatovića, samo je sve upadljivo manje. Kao u kućama najvećeg i najmanjeg od patuljaka.

Nadežda drži digitalni aparat za merenje pritiska.

NADEŽDA

Dajte ruku. Ne tu, drugu.

Simić, kao dete, sve sluša.

NADEŽDA

Tako.

Nadežda stavlja Simiću aparat na zglob. Pritiska dugmence, aparat zujeći počne da radi. Čekaju rezultat.

NADEŽDA

Mada, već izgledate bolje. Na ulici je delovalo kao da ćete da se srušite.

Da vidimo: Stotridesetdevet sa osamdesetdevet, odlično. Kao mladić!

SIMIĆ

Je l to sigurno? Ta sprava, dobro radi?

NADEŽDA

Bez greške. Evo, možemo da ponovimo.

Nadežda pritiska dugmence, aparat zuji. Čekaju.

NADEŽDA

Stvarno izgledate mnogo bolje. Vratila vam se boja u lice. Šta vam bi, da vam tako pozli? Je l vam se nešto desilo?

SIMIĆ

Ništa.

NADEŽDA

Nešto mora da je bilo. I smirite se, ne umirete, zašto to stalno ponavljate!?

Ali Simić ništa nije rekao.

SIMIĆ

Ali ja ništa nisam rekao.

NADEŽDA

“Umirem, umirem, umirem...” bezveze ponavljate.

SIMIĆ

Stvarno nisam...

NADEŽDA

Evo: stotridesetosam sa osamdesetosam. Nije vam ništa.

SIMIĆ

Neverovatno precizno.

NADEŽDA

Kažem vam. Kao mladić.

Simić se malo postidi.

Ustane.

SIMIĆ

Ma hajte, molim vas... A vi ste lekar?

NADEŽDA

Nisam. Pa šta?

SIMIĆ

Ništa.

NADEŽDA

Je l samo lekari znaju da mere pritisak?

SIMIĆ

Ne kažem... Neverovatna sprava. Samo se pitam, šta će to vama?

NADEŽDA

Tako. Volim da imam. Uvek nekom zatreba. Samo što se više pregledate, to ste više bolesni. Sve dolazi iz glave.

SIMIĆ

Nešto dolazi i od bolesti.

NADEŽDA

A bolest dolazi iz glave.

SIMIĆ

Nisam siguran.

NADEŽDA

Ja jesam. Eto, malopre, kad sam vas videla na ulici, onako belog, izbečenog, odmah sam znala da vam se nešto desilo. Šta vam se desilo?

SIMIĆ

Kažem vam ništa. To je od promene vremena.

NADEŽDA

Moguće. Pretoplo ste obučeni. I ovde vam je sparno. Zagušljivo. Zašto ne otvorite prozore?

SIMIĆ

Padala je kiša.

NADEŽDA

Pa šta. Niste od šećera.

Nadežda bez pitanja razmiče teške zavese, otvara prozore.

Prosto možemo da osetimo svežinu koja udje u stan.

NADEŽDA

Mada, jeste slatki.

SIMIĆ

Prvo izgledam kao mladić, a sad sam i sladak?

NADEŽDA

Pa kad jeste.

A nije. Nadežda samo hoće da ohrabri starca.

Pa nepromišljeno sa njim razgovara, kao da je dete.

SIMIĆ

Draga devojko. Ja, ni kad sam bio mladić, nisam izgledao kao mladić.

NADEŽDA

E, to vam ne verujem.

A trebalo bi.

NADEŽDA

A, vi kao ne znate da vas cela zgrada gleda kad ujutru radite gimnastiku?

Simić se nasmeje. Prvi put posle nekoliko godina.

SIMIĆ

Nije valjda. Pa i vi?

NADEŽDA

Kažem vam, svi. Tamo gore, bez zavese, to je moj prozor.

I tu, pred našim očima, Milisav Simić postane čovek koga neko gleda.

Ustane, ispravi se, glas mu se pročisti, u usne vrati boja.

Ustane i Nadežda.

NADEŽDA

E, pa... vidim da ste dobro. Pa, da krenem.

Napolju tresne grom. Nadežda zadrhti. Simić je, nekako trapavo, nekako na pola – obgrli.

SIMIĆ

Ne bojte se.

NADEŽDA

Ovaj je baš bio blizu.

SIMIĆ

Ne bojte se. Ja sam tu.

Počinje pljusak.

Simić deluje groteskno, nagnut, u svom pogrebnom odelu, nad devojkom koju ne može ni da obuhvati.

NADEŽDA

Opet kiša...

SIMIĆ

Sačekajte malo. Nemojte da krećete po najvećem pljusku.

NADEŽDA

Samo ću da pretrčim.

SIMIĆ

Ni slučajno! Pa da se istopite.

Simić se smeši.

SIMIĆ

Čeka vas neko?

NADEŽDA

U stvari, niko.

SIMIĆ

Sedite. Popićemo čaj.

Nadežda se sada već pokajala što se uopšte ponudila da pomogne ovom čoveku, ali sad, šta je – tu je.

Ionako nikud ne žuri, stvarno je niko ne čeka.

Popiće taj čaj.

NADEŽDA

Dobro. Ako tako hoćete.

Simić se uzmuva po kuhinji, stavlja vodu na šporet, vadi zamršene kesice nekog izvetrelog čaja.

Nadežda razgleda okolo.

NADEŽDA

Lepo vam je ovde. Kao u romanima.

SIMIĆ

Stan je moja žena nasledila od svog oca. Jedan mali deo, ostatak su rekvirirali.

Posle rata.

Nadežda gleda, pa se pita - kog rata?

SIMIĆ

Komunisti.

NADEŽDA

A...

SIMIĆ

Ostao nam je ovaj deo za posluhu.

NADEŽDA

E, a možda je moja baba radila kod vas. Ona je služila, kod nekih komunista.

SIMIĆ

Ne, niste razumela, pa nismo *mi* imali posluhu. To je moj tast...

Nadežda na pola sluša. Više je zanimaju stvari u kuhinji, njihov miris. Zaustavi se kod nekog starog radio-aparata. Uključuje ga. Iz zvučnika se, kao iz kutije, začuje romantična pesma. "Noć i dan" Kola Portera.

NADEŽDA

Imala je isti ovakav. Samo, njen nikad nije radio.

Nadežda razgleda okolo.

NADEŽDA

A, gde vam je sad žena?

SIMIĆ

Otišla.

NADEŽDA

Umrta je? Žao mi je...

SIMIĆ

Nije umrla. Otišla je.

NADEŽDA

A, tako. Ali je nema?

SIMIĆ

Ne.

NADEŽDA

Pa, to vam dodje na isto.

Simić malo razmisli.

SIMIĆ

U stvari ste u pravu.

NADEŽDA

A moja baba je imala ljubavnika. Da, da. Pravog ljubavnika. Dolazio je uglavnom popodne. Godinama, tako, jednom u dve-tri nedelje. Uglavnom kad sam ja, sa drugom decom, bila napolju. Bio je vojno lice, oficir. Oženjen, otac dve ćerke. Mislim da je imao i unuke. U svakom slučaju, imao je pištolj. Posle se iz tog pištolja ubio.

Simić donese dve šoljice čaja, pruži jednu Nadeždi.

NADEŽDA

Baba, naravno, nije išla na sahranu. Ne bi imalo smisla prema njegovoj porodici. Ali sam zato išla ja. Da vidim zbog čega je to moja baba čitav život ostala sama.

SIMIĆ

I, šta ste videla?

NADEŽDA

U stvari, ništa. Neku jadnu, pogrbljenu ženu, sa velikim noseom. Njoj su predali opasač i šapku. Kao da je stradao u ratu, a ne u kupatilu.

Okolo je bilo još nešto malo ljudi, i najmanje još dve-tri uplakane žene.

Babin ljubavnik je, izgleda, bio neki švaler. Onda su pucali plotun, pa se i to završilo.

Babi, naravno, ništa nisam rekla. Ne bi imalo smisla. Da sazna da znam.

SIMIĆ

Ne bi.

Simić srkne malo čaja.

SIMIĆ

A vaša baka, umrla je?

NADEŽDA

A, ne. Nije. Samo je ne vidjam.

SIMIĆ

To vam dodje na isto.

Nadežda ugasi radio. Nekako se snuždi.

NADEŽDA

A vi, ne volite što ste sami?

SIMIĆ

Šta tu ima da se ne voli?

NADEŽDA

Ima ljudi koji ne vole. Ali, ja na primer, volim.

Samo mora da se pazi, to je sve.

Kako hodate, na primer. Nikad bosim nogama po mokrim pločicama i uvek pažljivo u kadi. Jer ako se okliznete, ko će da vas nadje? A to je onda grozna smrt. Kao u pustinji, ili još gore. Tako ponižavajuće.

SIMIĆ

Ma, zašto vi o tome razmišljate?

NADEŽDA

Kad tako sami hodate, uvek po ivici depresije, morate paziti, morate strašno paziti da se ne okliznete i zauvek ne propadnete u poniženje.

SIMIĆ

Još ste mlada. Naići će neko.

NADEŽDA

Ali ja nikog ne čekam.

SIMIĆ

Nikad se ne zna.

NADEŽDA

Nekad se zna.

Nadežda posmatra Simića.

NADEŽDA

Mi smo, u stvari, vrlo slični. Zar ne?

Nadežda pomiluje starca po obrazu. Onda ga tu i poljubi. Nežno se nasmeši.

NADEŽDA

Da vam napravim još malo čaja?

Simić odmahne glavom.

SIMIĆ

Ne bih više.

NADEŽDA

Ljudi se tako, ponekad, iznenada pronadju.

Onda oboje učute. Jer, šta više imaju i da pričaju?

NADEŽDA

E, pa, kiša je stala. Mogu da krenem. Dajte to meni...

Nadežda uzima praznu šolju iz Simićeve ruke, u drugoj drži svoju. Simić pruža šolju, ali ne popušta stisak.

NADEŽDA

Da operem, pre nego što krenem? Za čaš ću to ja...

Simić je gleda, prosto bulji u nju na neki neobičan način. Šolju niti da drži, niti da pusti. Jer, ova devojka mu je rekla da je mlad. Da je vitalan. Da ga gleda i da su oboje usamljeni, slični ljudi, koji su se tako iznenada *našli*.

NADEŽDA

Ako nećete, evo vam onda i moja...

Simić je i dalje samo gleda. Stoje tako, previše blizu, između njih prazne šolje i tacne, slučajno zalivene bljutavim čajem.

Gledaju se tako nekoliko trenutaka. Onda se Simić, iznenada, još malo nagne i poljubi Nadeždu. U usta, svojim ustima.

Nadežda pusti šoljice, one padnu, razbiju se uz tresak. Porcelan se razleti u hiljadu sitnih komada.

Simić se samo malo odmakne. Ni sam ne zna šta se to dogodilo.

Nadežda je zaprepašćena. Briše lice, trlja usne, zgdjena kiselim dahom ovog čoveka, njegovim staračkim mirisom, njegovom pljuvačkom koja joj, sušeći se, hladi lice.

NADEŽDA

Vi... Vi...

Ostane bez daha. Jedva izgovori.

NADEŽDA

... odvrtni starac... Vi ste jedan odvrtni starac!

Nadežda kreće, i dalje se briše, trlja zgdjeno, kao da je upravo zalivena kofom odpada.

Simić, nekako trapavo, pohita za njom.

SIMIĆ

Čekajte! Mislio sam... Stanite!

Simić dotakne Nadeždu.

Ona se naglo okrene, odgurne ga iz sve snage. Nema reči, pokušava da ovom čoveku uzvрати nešto, da mu kaže sve, da ga stavi na svoje mesto, ali reči ne dolaze, jednostavno ih nema. Jedino što uspe da izgovori je:

NADEŽDA

Sram vas bilo!

Nadežda se okrene. Izlazi.

Šimić, ostane da stoji.

mrak

Kuhinja kuće Ignjatović. Dada za stolom, kraj nje njeno dete, pa Milan, koji se sprema da doručkuje nešto stvarno odvratno.

Milan je, ne znam da li sam napomenula, čovek koji ne izgleda dobro. Gubi kosu, a gubitak nadoknadjuje njenom dužinom i tankim štucovanim brkovima. Uvek je nekako povijen, skoro grbav, deluje kao čovek koji se nikada nije navikao na svoje telo.

I kad govori, ma šta da govori, uvek tužan, deluje kao da svakog trenutka mogao da zaplače, ili kao da mu nešto temeljno i konstantno vonja na kiselo pod nosom, tu, u tim tankim brkovima.

I, mada se kaže da svaki čovek barem za nekoga ima šarma, Milan ga nema ni za koga: ni za ženu, ni za oca, ni za ćerku. Čak je i svojoj pokojnoj majci bio neprijatan.

Milan sedi povijen nad nečim mutnim u tanjiru.

DADA

Da li ti se sviđa doručak? To je tvoja ćerka *sama* pripremila.

Alegra klima glavom, ponosno.

Milan uzima kašiku kornfleksa sa još nečim. Iskrivi lice.

MILAN

Šta je ovo?

DADA

Pa, kornfleks, Milane. Vidiš i sam.

A, da. Treba reći da Dada sve reči stranog porekla izgovara u njihovom originalnom obliku, gadjajući akcenat i pravu intonaciju. Tako je kornfleks u stvari CoRRNflakes.

Milan jedva proguta.

MILAN

Kornfleks, i šta još?

Alegra počne da nabraja, istom intonacijom kao njena majka, koja ponosno nadgleda i potvrđuje klimajući glavom.

ALEGRA

CoRRNflakes, tatice, mleko...

Milan hrabro uzima drugi zalogaj.

DADA

...Nemasno....

ALEGRA

Nemasno, naravno, suvo voće i ...kobasica.

Milan pljune mleko, pahuljice i komad kobasice. Sve se razleti po stolu.

DADA

Milane!

MILAN

Kako kobasica?

Dada uzima ubruse, sa gadjenjem skuplja prosutu hranu. Alegra se cereka.

DADA

Ali, Milane, pogledaj šta si napravio! (detetu) I ti, dušo, kakve su ti to šale?

Alegra umire od smeha.

DADA

Kobasica u CoRRRNflakesu! Ko je to još video?

Alegra se tako kikoće, da Dada ne može da izdrži. Pa i Dada počne da se smeje sa svojom kćerkom, prvo krišom, pa onda otvoreno.

Dada i Alegra se od srca smeju, iako Milana to stvarno pogadja.

Jer, Dada, u stvari, ne voli svoga muža. Nikada vam to neće priznati, čak i kada joj pružite sve potrebne dokaze, Dada će tvrditi da strašno grešite. Jer, ona je sa Milanom u stabilnom braku već deset godina i devet meseci. Upoznali su se na studijama, dok ih je Milan jedva završavao, a Dada ga čekala da završi.

Ali, Milan je imao odgovarajuće prezime i to je za Dadu bilo dovoljno.

Pa je u tom smislu i zatrudnela, a da Milana ništa nije ni pitala

A ono što se prezire na početku, lako se zamrzi već na pola puta, pa da ga ne bi ubila, ili još gore – da se ne bi razvela, Dada se, posle deset godina braka, odlučila na još jedno dete. Milana, naravno, opet nije pitala.

Sada se Dada i Alegra smeju preostalom članu svoje uže familije, i to zbog nečega za šta on stvarno nije kriv.

Milan ljutito ustane od stola, otvori frižider, traži nešto. Ne nadje ništa, zalupi vratima.

DADA

Dušo, je li se ti to ljutiš na svoje devojčice?

Hajde, nemoj da se ljutiš. Evo, bacimo ovo. Spremiću ti drugi doručak!

Milan, dovoljno hrabar da se ćutke ljuti, nedovoljno da odbije bilo šta što Dada predloži, samo ljutito sedne za sto i čeka da mu žena da konačno na miru jede.

Iza njegovih leđa, Dada sipa novu količinu pahuljica u novi tanjir, zaliva mlekom.

DADA

Evo, još samo trenutak, i sve će ponovo u redu...

Dada namigne kćerci, sipajući so direktno iz kutije, a u ogromnoj količini, direktno u tanjir. Malo derište samo što se ne uguši od smeha.

Dada veselo stavlja novu bljuvotinu pred Milana.

DADA

Evo, dušo. Izvoli. Tvoj doručak.

Milan okleva nekoliko sekundi, promeša kašikom po tanjiru, zagleda.

Sve izgleda normalno.

Dada i Alegra sednu preko puta njega, gledaju ga.

DADA

Pa, zar nemaš poverenja u nas?

A Milan je glup, pa ima. Puni kašiku, stavlja je u usta.

Istog trenutka ispljune, na sve strane.

Majka i ćerka se zacene od smeha.

Milan je stvarno zatečen.

Onim svojim suznim glasom, promumla.

MILAN

Sram te bilo.

Dada odmah prestane da se smeje. Ustaje, skuplja otpatke

DADA

Uh, odmah teške reči. To je bila samo šala.

I Alegra se odmah uozbilji, jer ona u svemu imitira svoju majku.

DADA

Alegra, pomoz mi.

Dada joj dodaje sudove, koje ova sklanja, obe sa jednakim uvredjenim izrazom lica.

DADA

Ako hoćeš *još nešto* da jedeš, a ti uzmi sam.

MILAN

“Još nešto”?

Dada se iznenada uhvati za stomak, kao da je nešto snažno zbolelo.

Tiho, a dovoljno glasno, jaukne.

DADA

Uh.

Milan ne zna da li da poveruje ili ne.

MILAN

Šta ti je? Je li ti dobro?

Alegra se zabrinuto zalepi za svoju majku.

ALEGRA

Mamice...

Dada se drži za stomak, hvata vazduh.

DADA

Sve je u redu. Čekaj dušo...

Dada nežno odgurne Alegru. Pridržavajući se za sto, sedne.

MILAN

Hoćeš da zovemo lekara?

A Dada uputi svome mužu osmeh koji govori “sada sam pretrpela strašan bol, koji je samo za trenutak prošao, ali ja *znam* da je on skriven negde u mom telu i samo čeka sledeći trenutak da napadne”.

DADA

Ne, dušo. Sve je u redu.

Dada, kao Majka Rozmarine Bebe, pridržava svoj stomak, dirljivo se smešeci.

DADA

Uvek je tako kad se uznemirim. (kćerci) Dodi dušo.

Alegra pridje majci, grli je.

DADA

Mi smo se samo šalile, a ti se tako ljutiš... A znaš da sam slaba.

Alegra s mržnjom pogleda oca.

ALEGRA

Ti si kriv!

DADA

Neka, dušo. Pusti tatu. Tata je nervozan.

Milan gleda svoju ženu i dete, kako se tako zajedno drže, pripijene jedna uz drugu, gleda svoju ženu koja zadržava izraz velike patnje na licu, i fizičkog i duhovnog bola, gleda svoju ženu u duplikatu i zna da laže.

Ipak.

MILAN

Izvini.

Dada uputi mužu još jedan, isti, lažni osmeh.

DADA

Nemoj da se izvinjavaš. To, u stvari i nije to bilo zbog tebe.

Milan samo klima glavom.

DADA

Nego, zbog tvog oca.

MILAN

Mog oca? Šta je opet uradio?

DADA

Nije ništa, ništa nije uradio...

MILAN

Dado, reci mi šta je bilo?

Dada uzdiše, ako da svome mužu nešto neverovatno veliko čini, sad kad se sprema da mu ogovara oca.

Koji je i inače zaslužio da ga ogovaraju, nije da nije.

Ali, ipak.

DADA

Pa, nije ništa novo uradio. Ništa novo.

MILAN

Dado, nemoj da te molim.

DADA

Alegra, dušo, idi se obuci.

ALEGRA

Posle ću.

Dada pogleda svoje dete.

Uopšte ne povisi ton.

DADA

Ja sam nešto rekla.

Alegra je ovo dovoljno. Iako nevoljno, vukući noge, ipak krene ka svojoj sobi.

ALEGRA

Doooooobro....

Dada sačeka da dete izađe.

DADA

Znaš, Milane, i dalje stoji to isto pitanje, te njegove... štednje.

MILAN

A, to...

DADA

Da *to*, Milane.

Dada čeka, Milan ne bi da razgovara.

DADA

Ne bih htela da vršim pritisak, ali da znaš da je taj novac oročen na još sedam godina. Sedam godina, Milane! A, uz svo poštovanje, nisam sigurna da će tata da, kako da kažem, da će da dogura do tada.

MILAN

Hoćeš da kažeš da će da umre?

DADA

Hoću da kažem da, u slučaju neprijatnosti, te pare ulaze u ostavinsku raspravu. One neće automatski pripasti nama.

A tu ima još zainteresovanih strana.

MILAN

Dobro. razumem.

DADA

A on ipak živi kod nas.

MILAN

Ovo je njegov stan!

DADA

Da, ali mi ga održavamo.

MILAN

On daje celu penziju.

DADA

Hajde, molim te. Ta penzija je bedna. Da nije nas, šta bi on? Mi ga hranimo.

MILAN

I sad smo došli i do toga. Ko koga hrani.

DADA

Ja samo kažem da ja radim, a ti ne. Tvoja penzija je još bednija. I da nas očekuju veliki troškovi, ovo dete, kada se rodi, ako bog da da porodjaj protekne kako treba i ako ja to preživim...

MILAN

Dado, nemoj opet, molim te. Naravno da će “proteći kako treba”, zašto ne bi “proteklo kako treba”?

DADA

To se nikad ne zna, Milane. Ti zaboravljaš koliko ja godina imam.

MILAN

Ne zaboravljam.

DADA

Zaboravljaš.

MILAN

Ne zaboravljam.

DADA

Zaboravljaš, zaboravljaš.

MILAN

Kako mogu da zaboravim, kad mi to stalno ponavljaš!!!

DADA

Trideset i šest, Milane. Ja imam tridesetšest godina.

Milan samo uzdahne. Jer ovo je jedna od onih rasprava u kojoj nema nikakve veze šta onaj drugi ima da kaže.

DADA

Moja trudnoća je visokog rizika. Vrlo lako može da se desi da ja porodjaj jednostavno ne preživim.

MILAN

Ma, daj, molim te...

DADA

A, ne. Ti možeš da zatvaraš oči pred činjenicama, ali one zbog toga neće nestati.

MILAN

Kakve, činjenice, Dado? Ti si zdrava, mlada si...

DADA

Mlada nisam. To će svaki lekar da ti kaže.

MILAN

Sve protiče u najboljem redu...

DADA

Za sada. Ali, oboje treba da budemo svesni rizika.

MILAN

Dobro, svestan sam rizika. I šta sad?

DADA

Zato hoću da to naše dete unapred bude obezbedjeno, sa svaki slučaj. Ako se tragedija dogodi, hoću da dete ima dovoljno novca da mu se obezbedi udoban život.

MILAN

Pa, dobro Dado, neću valjda i ja da umrem na porodjaju!

Dada se zaprepasti. Ili se barem pravi. Uzdahne šokirano, kao da je otkrila bubu na jastuku.

Milan se odmah pokaje.

MILAN

Izvini, izvini!

Dada se odmah drži za stomak.

MILAN

Nemoj, nemoj molim te.

Dadi suzica pobegne iz oka.

Milan zna da se ona pretvara, ali to ne može da dokaže.

Zato se previše ne uzbudjuje. Samo je, nekako tužan.

MILAN

Samo, molim te, nemoj da se sekiraš.

Još dve suze.

MILAN

Vidi sad... Dado, molim te...

Dada kroz suze gleda muža.

Milan, kroz Dadine suze, pokušava da nazre, šta ta žena više hoće od njega. Zašto je ostala u drugom stanju, zašto hoće da na ovaj svet, u ovu kuću u kojoj se svi mrze, ili barem svi njega mrze, donese još jedno ljudsko biće.

A ipak, tako je lepa. Neverovatno lepa. Milan, ni posle svih ovih godina, nikako da se navikne.

MILAN

Stvarno si... neverovatno si lepa. Kao andjeo.

Dada se malo smiri.

MILAN

I kako to, da si ti takva, izabrala baš mene. Nikad neću razumeti.

Dada se nasmeši mužu. Skoro da je nežna, kad kaže:

DADA

Nisi ti tako loš.

MILAN

Nisam ništa. Ne služim ničemu.

DADA

To nije tačno. Ti si moj muž, otac moje dece...

MILAN

Znaš, sve je već gotovo, a da ja nisam primetio ni kada je počelo. Imam tridesetpet godina i već sam starac.

DADA

Nama si dobar. Alegri i meni.

Milane, mi te volimo.

Dada pomiluje svoga muža. I, ko zna, možda ona stvarno misli tako. Možda ona stvarno misli da je to što oseća prema njemu – ljubav.

Milanu se vrati neko samopouzdanje.

MILAN

Reci, šta da uradim i ja ću to da uradim.

DADA

Neću ja da te teram...

MILAN

Reci. Sve ću da uradim.

DADA

Da razgovaraš sa svojim ocem. Da pokušaš da mu objasniš da je njegov novac i naš novac.

MILAN

Ali to sam već sam pokušao...

DADA

Pokušaj ponovo. Mora da te nije razumeo.

MILAN

Razumeo me je. On nije malouman, samo ne dâ pare.

Trenutak nežnosti, ako je i bio stvaran, sada je sigurno prošao. Dada je ponovo ona stara.

DADA

E, pa, ima da dâ. Moraćeš da ga ubediš.

A, dok ne budeš razgovarao sa njim, nećeš ni samnom.

Dada, najednom gipko, kao da zaboravi na sve svoje dotadašnje tegobe, poskoči i ustane od stola.

Krene da izađe iz kuhinje.

MILAN

Dobro, dobro. Razgovaraću.

Dada svejedno izlazi. Odlazeći, doda.

DADA

To si ti odlučio.

Milan, sam sebi smešan, ponovi.

MILAN

Da, to sam ja odlučio.

Ali, Dada ga nije čula. Već je izašla.

Milan uzdahne.

mrak

VI

Trospratnica sa tri stana. Pred ulazom strmo stepeniste, u visokom prizemlju, širom otvoreni prozori, bela zavesa leluja. Ispod prozora, zarasla bašta, džungla korova, šiblja i jorgovana u punom cvatu.

Pred kućom nema nikog. Dune neki lagani vetar, zavesa se pomeri, neko unutra promakne.

Onda tišina. Pa tanak glas stare žene, koja tiho pevuši, tamo negde, u unutrašnjosti stana.

Melodija je ista, standard Kola Portera, ali nema reči. Samo neki slabašni sopran koji pevuši melodiju.

Nadežda naidje, na putu ka ulazu u zgradu, zastane ispred kad začuje glas.
Stane nekoliko trenutaka, osluškuje. Nasmehi se.

Dodje pod prozor. Popne se na prste, viri u stan.

Glas se više ne čuje, Nadežda ne vidi nikog.

NADEŽDA

Baba! Ba-ba!

Ništa.

Nadežda poskoči. Viri kroz prozor.

NADEŽDA

Baba, ja sam! Ja sam!

Ništa.

Nadežda se udalji, krene ka ulazu.

Ponovo se čuje glas.

Nadežda se nasmeši, više.

NADEŽDA

Baaaa – baaaa! Došla sam!

A, baba opet ništa,

Nadežda hoće da udje u kuću, ulazna vrata su zaključana.

Gleda okolo, ne vidi nikakvo dugme – ni zvono, ni interfon. Ni zvekir. Zato kuca rukom.

NADEŽDA

Baba! Baba! Ja sam, otvori!

Ništa.

Nadežda udara punom rukom, pa sa obe šake.

Sve vreme viče.

NADEŽDA

Otvori! Čuješ? Otvori!!!

Ništa.

Nadežda se umiri, stane da razmisli. Osluškujе.

Glas je nestao.

U tom momentu, nailazi gospodja Petrović, stara žena koja drži do sebe. Na glavi perika, obrve iscrtane olovkom u neobičan luk, kao permanentni znak čudjenja. Ova žena vuče za sobom ogroman kofer, kreće se vrlo sporo i koncentrisano, jer kofer je težak i nestabilan, svaki čas se prevrće. Kofer padne, ona ga uz veliku muku uspravi.

Stane pred zgradom, gleda stepenice.

NADEŽDA

A, odlično. Imate ključ?

PETROVIĆKA

Nemam. A vi?

NADEŽDA

Pa, ni ja. Zato vas i pitam.

PETROVIČKA

Aha.

Gospodja prošara obrvama okolo.

PETROVIČKA

Molim vas, da li možete da mi pomognete oko kofera?

NADEŽDA

Pa, šta ćete sa njim? Ne možete unutra.

PETROVIČKA

Zašto?

NADEŽDA

Pa, kažem vam da je zaključano.

Petrovička gleda nepoverljivo, mada ni sama ne zna zašto. Onda zaključa.

PETROVIČKA

A, tako.

Petrovička razmišlja.

PETROVIČKA

Ja sam krenula kod ćerke. Ona je tu, na trećem, Žana Petrović, doktorka Žana Petrović. Zna li je?

NADEŽDA

Ne. Ja ne živim u ovoj zgradi.

PETROVIČKA

Aha.

Nije joj baš jasno.

NADEŽDA

Tu stanuje moja baba. Pošla sam kod nje.

PETROVIĆKA

A, tako.

Petrovićka je jednostavno žena koja sporo donosi odluku da nešto kaže.

PETROVIĆKA

Pa, da li će ona da nam otvori?

NADEŽDA

Neće. Ne čuje me.

PETROVIĆKA

Aha.

A, tu živi?

Nadežda danas više nema strpljenja za ljude starije od trideset godina. A, ni za mlađe.

NADEŽDA

Da. Tu živi. *Tu* sam došla, jer ona *tu* živi.

Petrovićka klima glavom. Sabira informacije.

PETROVIĆKA

U visokom prizemlju?

NADEŽDA

Jeste.

PETROVIĆKA

Aha. A, ko živi između?

NADEŽDA

Stvarno nemam pojma. Uopšte ne razumem šta me pitate?

PETROVIĆKA

Mislim, ko stanuje na spratu iznad?

NADEŽDA

Razumem vaše pitanje, ali ne znam odgovor. I ne znam zašto me to pitate. Stvarno ne znam.

PETROVIĆKA

Dobro, ne ljutite se.

Evo, ovako: Nadeždi je ova žena malo prespora, zatim, nervozna je što ne može da dozove babu, što stoji ispred zaključanog ulaza u kuću, sad kada se konačno odlučila da je poseti. Osim toga, još uvek je pod utiskom incidenta sa Simićem, prosto na sebi još uvek oseća njegov vlažan dah, iako se od onda, već mnogo puta umila.

Eto zato je malo neprijatna prema gospodji.

Nadežda, sasvim nesvesno, po ko zna koji put briše lice, razmišlja da li može da se nekako popne i udje kroz prozor.

PETROVIĆKA

A, kako to ne znate ko živi iznad vaše bake?

Nadežda besno pogleda ovu ženu.

NADEŽDA

A šta to vas briga?!

Petrovićka začuti, na onaj značajan način koji govori mnogo više nego da je rekla “znam ja odlično kakva si ti!”.

NADEŽDA

A, uostalom, gde je vaša ćerka? Što vas nije sačekala? Kako ste mislili da udjete, kad nemate ključ?

PETROVIĆKA

Moja ćerka radi.

NADEŽDA

Pa i ja radim.

PETROVIĆKA

Ona je doktorka. Hirurg.

NADEŽDA

Ma nemojte.

PETROVIĆKA

Doktorica Žana Petrović.

Znate taj ton koji ima gospodja Petrović, a koji Nadeždu dovodi do ludila? Ona se ne svadja, ona ne viče, ona se čak ni ne raspravlja. Samo, mirnim glasom podseća na činjenice, koje su, u ovom trenutku, potpuno nevažne, ali protiv kojih Nadežda ne može ništa. Jer ona nije doktorica. Ona je šminkerka na televiziji. I mada je to pošten posao, koji ona pošteno radi, mada od novca koji tako pošteno zaradi, Nadežda skromno, ali pošteno živi, ipak to u ovom trenutku nije dovoljno.

Volela bi, najviše na svetu bi volela kad bi sada mogla da uzvikne: "A ja sam primarijus doktor Nadežda Ilić, načelnik odeljenja i direktor bolnice u kojoj vaša kćerka radi. I ja ću je sada otpustiti."

Samo tako, hladno, smireno. Pa da vidi onda izraz lica ove odvratne žene.

Onda pomisli, a što da ne kaže? Pa kaže:

NADEŽDA

A ja sam primarijus doktor Nadežda Ilić, načelnik odeljenja i direktor bolnice u kojoj vaša kćerka radi. I ja ću je sada otpustiti.

Gospodja Petrović uopšte ne promeni izraz lica. Samo onako, sa istim izrazom čudjenja, bulji u Nadeždu, koja, samo na trenutak likuje.

Petrovićka se, bez reči, odmakne od Nadežde. Neće da ima posla sa ludakom.

Ne kaže ništa, pomeri se korak-dva i gleda pred sebe.

A Nadežda nije ludak, već je svesna kakvu scenu je napravila.

Neprijatno joj je.

NADEŽDA

Ne brinite, neće vašoj ćerki ništa biti. Nisam ja... direktor. Ja ne radim tamo.

Petrovićka nema mnogo takta.

PETROVIĆKA

To se odmah vidi.

NADEŽDA

Nije lepo, to što kažete.

Petrovićka samo slegne ramenima.

Tako stoje dve te dve žene, svaka na svom kraju života i stepeništa i gledaju okolo.

Gospodja Petrović onda ipak odluči da popne svoj ogromni kofer uz strme stepenice. Ne zna se tačno zbog čega, ali tako je odlučila. Pa krene da cima.

NADEŽDA

Gde ćete s tim koferom. Zaključano je.

PETROVIĆKA

Sve jedno. Ne može da stoji tako, na sred ulice.

NADEŽDA

Ali kakva je razlika?

PETROVIĆKA

Molim vas, devojko. Nemojte me više ispitivati. Ja sam stara žena, ako hoćete, pomozite mi, ako ne, ostavite me na miru.

NADEŽDA

Dobro, čekajte. Ja ću.

Nadežda potegne kofer. S mukom, koja i nju iznenadi.

NADEŽDA

Šta imate ovde... Sve svoje stvari?

Nadežda konačno popne kofer uz stepenice. Spusti ga pred ulaz u zgradu. zaključan ulaz.

NADEŽDA

Eto. I šta ćemo sad?

PETROVIĆKA

Čekaćemo.

NADEŽDA

Šta ćemo čekati?

Petrovička gubi strpljenje. Odrusi.

PETROVIČKA

Godoa!

NADEŽDA

Koga?

PETROVIČKA

Vi, devojko, baš ništa ne znate.

Sedite tu, budite malo strpljivi. Nešto mora da se dogodi.

I, stvarno se nešto dogodi. Iz kuće dopre slabašni glas. Nadeždina baka peva.
Nadežda se obraduje.

NADEŽDA

Čujete? Tu je!

Nadežda osluškuje.

PETROVIČKA

Šta?

NADEŽDA

Kako "šta"?

PETROVIČKA

Ja ne čujem ništa.

NADEŽDA

Što ste vi jedna komplikovana osoba.

PETROVIČKA

Vi ste drski i bezobrazni.

NADEŽDA

Ja sam drska? Ali zbog čega? Šta sam to tako strašno rekla?

Petrovička gleda mladu ženu sa izrazom duboke uvredjenosti.

NADEŽDA

I zašto me tako gledate? Čime sam vas tako strašno uvredila?

Petrovićka uvredjeno okrene glavu.

Nadeždina baka opet zapevuši negde u dubini stana.

Nadežda više, likuje, nervira se, sve u isto vreme.

NADEŽDA

Evo, evo sad! Nemojte se praviti da ne čujete!

Gospodja Petrović stvarno ne čuje ništa. Možda je malo gluva, a možda i nema šta da čuje. Možda Nadežda čuje stvari koje niko drugi ne može. A. možda mi, pod njenom sugestijom mislimo da čujemo stvari, koje zapravo ne postoje.

NADEŽDA

To je moja baba! To moja baba peva! Čujete?!?

Nadežda grabi gospodju Petrović za ruku, drmusa je. Ova se prepadne, izmakne se.

PETROVIĆKA

Šta vam je, pobogu, devojko?!?

Nadežda doziva uzalud doziva babu.

NADEŽDA

Baba! Ba-ba!!!

Pevanje opet utihne. Nadežda se razočara. A gospodja Petrović, kao za inat, baš tada kaže.

PETROVIĆKA

Ja ne čujem ništa.

Pa onda još i proceni.

PETROVIĆKA

Tu nema nikog.

Nadežda gleda ovu ženu pred sobom. Sav svoj bes prema starim ljudima, i zbog Simića, i zbog svoje rođene babe koja se najednom ponaša kao da je duh, i zbog Petrovićke same, Nadežda formuliše ovako.

NADEŽDA

Vi ste gluvi, zato što ste stari. A pošto ste stari, vi ćete umreti.

Nadežda krene. Petrovićka jeste stara, možda je malo gluva, a i sigurno će umreti. Samo, nije lepo da joj se to kaže.

Zato se i rastuži.

PETROVIĆKA

Sram vas bilo.

I Nadeždu je stvarno sram.

Stane, ne zna šta da kaže.

Samo smušeno procedi.

NADEŽDA

Izvinite.

Gospodja Petrović ostane da čeka. Onda sedne na svoj kofer.

Čuje se grmljavina.

mrak

VII

Fredijeva terasa. Veliki sto za ručavanje, za stolom Dada, njen brat Fredi i njihov otac. Njihov otac ima ime, mada, oni koji su ga poznavali, uglavnom su ga oslovljavali po prezimenu – Jović. Već dugo ga niko drugi nikako ne zove, neka zato i ostane Jović.

Fredi i Dada očigledno liče, na neki neprijatan način. Oboje su lepi, plavi, prozračni, deluju kao ukradeni portreti nekog pseudorenesansnog majstora. U njihovim tanjirima jedva da ima nešto hrane, i to malo niko ne jede. Fredi i Dada još i nešto mrljave, ali Jovićev ništa. Njegov tanjir, viljuška, nož i čaša, sve je potpuno netaknuto.

Jović sedi, stegnutih usana, ne gleda ni u tanjir ni u svoju decu, ne dodiruje ništa, sedi tako naslonjen na svoj štap, kao da je svakoga trenutka spreman da krene, da jednostavno ode odatle. Zuri negde pravo, ispred sebe.

Fredi odgurne tanjir.

FREDI

Ja ne mogu više.

DADA

Hajde, još malo.

FREDI

Hrana me užasno nervira. Šta god da pojedem, ugojim kao svinja.

DADA

Ali, dušo, izgledaš divno.

I to je tačno.

FREDI

Zato što pazim. Ti, na protiv, dušo, izgledaš strašno.

E, to nije tačno.

DADA

Danas se ne osećam dobro.

FREDI

Imaš menstruaciju?

Dada se prenemaže.

DADA

Fredi!

Dada, inače, ne može da se primakne stolu od stomaka.

FREDI

A, da. Stalno zaboravljam na tog tvog *aliana* u stomaku. Zato ti je i loše.

Fredi nikada nije imao seks sa ženom.

FREDI

Uopšte te ne razumem. U našim godinama, da radjaš, *još jedno* dete.

To "jedno" Fredi je naglasio kao da je, na primer rekao, *još četrdeset* ili *još stotinu* dece.

DADA

Fredi, dušo. Danas nisam raspoložena.

FREDI

Samo kažem. Meni je to gadno.

To što Fredi ne spava sa ženama, višestruko nadoknadjuje na drugoj strani.

FREDI

A, da li si razmišljala o liftingu?

DADA

Ne. Što? Misliš da treba?

FREDI

Pa, možda malo...

Dada rukama zateže kožu na licu.

FREDI

Još malo.

Dada nesigurno zategne još. Izgleda kao posmrtna maska.

DADA

Misliš...?

FREDI

Znaš šta, u našim godinama...

Dada otpušta stisak.

DADA

Ti si stariji od mene.

FREDI

Godinu.

DADA

Pet!

FREDI

Pa šta?

A, da, I Fredi razvlači reči, na isti način kao njegova sestra. Zbog toga, kad govori, stalno imate utisak da će baš sledeća reč biti od neverovatne važnosti, da baš ta reč koja sada dolazi, baca potpuno novo svetlo na čitavu stvar.

Samo, koju stvar?

Dada pogleda svog potpuno odsutnog oca.

DADA

Tata. Zašto ne jedeš?

Primakne mu tanjir, on ne reaguje.

FREDI

U svakom slučaju, meni je vreme.

DADA

Ni on ništa ne jede.

FREDI

Tridesetdevet, dušo! Znaš li ti koliko je to u homo-godinama? Uskoro ću morati da počnem da plaćam za seks.

Fredi, naravno, preteruje. Malo i zbog toga što zna da to Dada šokira.

A Dada se šokira. Malo i zbog toga što zna da Fredi to očekuje od nje.

DADA

Fredi!

Dada, kao, šapuće.

DADA

Nemoj pred tatom.

FREDI

On i onako ništa ne razume.

DADA

Tata, uzmi malo.

Jović ne reaguje.

FREDI

Ima neka osoba kod mene u bolnici, klimakterična, ali odličan hirurg. Dosadna je i ružna je, ali kad dobro radi. Ne znam samo što samu sebe ne operiše.

DADA

Hajde, vidi kako je ukusno.

FREDI

Sad moram malo da se družim sa njom, da budem fin. Obećala je da će da me radi

besplatno, kad odem na odmor.

DADA

Hajde, tata...

Dada viljuškom zagrabi malo hrane, nudi je ocu, kao detetu nesposobnom da samo jede.

Jović pusti neki prigušeni, neartikulirani zvuk. Prosto zareži na ćerku. Ona malo ustukne.

Onda se požali bratu.

DADA

Ništa nije jeo.

FREDI

Pa šta?

DADA

Kako, pa šta? Pa, brinem se!

FREDI

Ti se brineš? Vidjaš ga jednom u sezoni, kao da je fashion-week, pa se sad još i brineš?

Dada ništa ne kaže. Samo uzdiše.

FREDI

On kod mene nikad ne jede. Valjda misli da to ja kuvam, pa mu se gadi.

DADA

Stvarno?

Fredi odmahuje glavom.

DADA

A, tamo, kod njega, u tom ... domu, da li tamo jede?

FREDI

Sestre kažu, slabo.

DADA

Ali, nije smršao?

FRADA

Nisi ni ti smršala, a isto ništa ne jedeš.

DADA

Znaš šta. To stvarno nije lepo.

Dada spusti glavu, gleda u svoj stomak.

Fredi joj se, kao, umiljava. U stvari, baš ga briga.

FREDI

Dobro, Dado, Dadice. Sestrice!

Fredi hvata sestru za bradu, podiže joj glavu. Ona se smeje. I on se smeje.

Kad ove dve osobe ne bi toliko afektirale, pomislilo bi se da gledamo decu.

FREDI

Hajde, nasmeši se batici.. Tako, tako...

DADA

“Batici”... Što je to glupa reč...

Dada se ipak smeje.

FREDI

A da tek vidiš kakvu batinicu ima batica...

Fredi se skoro upiša od smeha.

Dada se kao šokira.

DADA

Freeeeee - diiiiiii!

Pa, kako možeš? Kako možeš tako da govoriš?! I to pred tatom?

FREDI

Pa, kažem ti da on ništa ne razume.

DADA

Ma, razume.

FREDI

Ne razume. Shvati, njegov mozak ne postoji. Isključen je.

DADA

Ma, kako isključen, ko ga je isključio, šta pričaš?

FREDI

Ne znam ko, lično sumnjam da je to čale sam. Pritisnuo prekidač i čao.

DADA

Ajde, molim te...

FREDI

Ne veruješ? Ti stvarno još uvek ne veruješ? Pa, ja sam lekar, ja znam te stvari.

DADA

Ti si dermatolog, nisi internista...

FREDI

Ja sam i venerolog, pa šta? Ipak sam lekar i znam šta govorim. Čale se odjavio i to je jednostavno tako!

DADA

To su gluposti.

Dada se pretvara da se čudi. Ona se uvek pretvara, šta god da radi.

FREDI

Šta? Ne veruješ? Ti, kao, ne veruješ? Ti se, kao, brineš i ti mi sada, kao, ne veruješ?

E, pa dobro, sada ćeš da vidiš.

Fredi se okrene ka ocu. Govori glasno i još sporije, kao da je Jović gluv.

FREDI

Tata, tatice, da ti kažem nešto, ja sam, znaš, homoseksualac...

DADA

Fredi!!!

FREDI

Dado, sačekaj molim te, htela si da vidiš i sada ćeš da vidiš.

Znači, tata, ja ti sada kažem da se ja, znači, karam sa muškarcima. Znači, svaki dan. I

ti bi me sad, kad bi bio normalan, mislim, kad bi bio ono što si bio, ti bi sada ustao i ti bi me, znači, ubio. Evo, ovde, na mojoj terasi.

Zadavio bi me golim rukama, ko što si mi jednom obećao.

Ali, pošto ti sad mene ništa ne razumeš, pošto taj tvoj mozak uopšte više ne radi, mislim, pluća ti rade, srce ti radi, bešika ti radi, ali mozak ti, jebiga, ne radi, e, pa pošto ne radi, ti sad meni nećeš ništa.

Mislim, nećeš da me ubiješ, jebiga.

Fredi i kad priča opscene reči, psovke, uvrede, on nekako to umekša. Tako da, “jebi ga” dodje kao “znači”, a “znači” dodje kao “izvini”.

Probajte da zamenite.

Fredi konačno ućuti i Dada ćuti, i otac ćuti, uopšte ne reaguje. Nepomično gleda u onu svoju daljinu, s vremena na vreme samo nekako frkne i to je sve.

Stvarno deluje kao da je isključen.

Nakon nekog vremena, Fredi zaključuje.

FREDI

Vidiš.

DADA

Grub si.

FREDI

Samo sam hteo da ti pokažem.

Ma kako delovalo, ipak je i Fredi uznemiren. Zgadjeno pogleda svoj tanjir.

Onda prespe hranu iz njega u očev.

FREDI

Evo ti još malo.

Dadi bude žao oca i uopšte ne glumi.

DADA

Tata... hajde jedi malo. Hajde, za moju ljubav.

Jović gleda negde, daleko, u prazninu svoga uma.

DADA

Tata.... Pa kako to, Fredi? Pa, je li on to nas stvarno ne razume?

FREDI

Ne znam što mi ne veruješ.

DADA

Ali njega onda neko mora da pazi!

FREDI

Pa i pazi ga, lekar i dve sestre. U staračkom domu, Dado. Gde ti otac živi, već dve godine, ako si zaboravila.

DADA

Ja sam zaboravila? A ko plaća taj dom?

FREDI

Pa, za maj i juni niko. Pošto si i to zaboravila.

DADA

Nisam zaboravila, nego nisam mogla. Mi smo, trenutno, u posebnoj situaciji. Ja čekam bebu, ti znaš kako je to skupo?

FREDI

Pa sad, ne znam. Hoćeš da ti pozajmim za abortus?

Fredi se cereka.

DADA

Znaš šta, uopšte nije smešno. Čak je degutantno.

Ni Frediju, u stvari, nije smešno.

FREDI

Hoćeš ja da ti kažem šta je degutantno? Hoćeš? Degutanto je kad se ovaj ovde, moj i tvoj otac, usere u gaće, pa ja moram da ga perem i presvlačim, ja, a ne ti Dado, eto to je degutantno!

I kad iskoristi svaku priliku da pobjegne iz tog svog usranog doma, u kojem nema ni čuvara ni ničega i niko ni o čemu ne vodi računa, pa tako usran dodje kod mene na vrata. Kod mene, a ne kod tebe, Dado!

Dada ne zna šta da kaže. Onda se seti.

DADA

Pa ipak, vidiš da nešto zna. Zna barem da dodje. Eto, kako to objašnjavaš?!

FREDI

To objašnjavam tako što ne zna tvoju adresu.

DADA

Znaš da Milan ne dozvoljava da tata dodje.

Fredi se zaceni od smeha. Sad stvarno.

FREDI

Milan ne dozvoljava?! Milan nešto ne dozvoljava?! Hajde, molim te...

DADA

Ozbiljno ti kažem. Ti ne znaš kako on može da bude nezgodan!

Fredi se naglo uozbilji.

FREDI

Daj, Dado, ne lupetaj.

Dada se prenemaže.

DADA

Uostalom, ja sam trudna.

FREDI

Pa šta ako si trudna? Pa šta onda?! Nisi invalid, nisi ranjena na frontu!

DADA

Ti si danas tako neprijatan...

A Fredi je mnogo više nego neprijatan. Prvo, gotovo je histeričan, a zatim je i u pravu.

FREDI

Ako kažem, tata dolazi kod mene, a ne kod tebe, ti ćeš reći, “da, ali ja sam trudna”!
Ako kažem da svaki put kad otvorim vrata mog, a ne tvog stana, ja ga zateknem kako stoji u hodniku i čeka da ja otvorim ta usrana vrata, ti ćeš reći, “ju, to je baš neprijatno, ali ja sam trudna”! Ako kažem da ne mogu uopšte da živim svoj život, onako kako ja hoću, na moj način, koji sam ja izabrao, bez obzira što me je zbog toga ovaj ovde godinama u lice prezirao, ti ćeš reći, “da, to je strašno, strašno, ali JA SAM TRUDNA”!!!

Dada ćuti.

FREDI

Pa šta ako si trudna? Pa šta onda?! To je bio tvoj izbor, ti si imala pravo na njega, a ja samo hoću da i ja imam isto to pravo, na svoj sopstveni izbor i na svoj sopstveni život!!!

Dada ne odgovara. Ne vredi da glumi pred ovim čovekom, jer on je previše dobro poznaje.

Fredi pije malo vode. Stvarno je van sebe.

Ćute nekoliko trenutaka.

Onda Jović zgrabi dve tri kocke šećera iz činije na stolu, jednu strpa u usta, ostale steže u šaci.

Dada bojažljivo kaže.

DADA

On jede šećer.

FREDI

Pa nek jede.

DADA

Ali tata je dijabetičar. Već su mu dva prsta odsekli!

FREDI

A, ti ga onda spreči.

Dada skloni posudu sa šećerom u stranu.

DADA

Tata, vrati šećer.

Jović ne reaguje. Osim što preostale kocke drži čvrsto stegnute u ruci.

DADA

Tata, vrati taj šećer.

Jović ništa. Dada pokušava da mu silom otvori šaku.

DADA

Tata, čujš šta ti govorim. Daj šećer.

Fredi se nalakti. Posmatra kako njegova sestra shvata nešto što on već odavno zna.

DADA

Pusti šećer! Tata, pusti šećer!!!

Dada lupka oca po ruci, kao što se deci lupaju packe.

Jović, je, naravno, mnogo jači od toga.

DADA

Taaaa – taaaaa!

Dada pokušava silom, uz upotrebu obe ruke, da otvori očevu stegnutu šaku.

Na kraju ga uzgrize.

Starac zareži, pa popusti.

Šećer se dokotrlja na sred stola.

Dada ga, s gadjenjem, gurne sa stola.

DADA

Tako.

FREDI

Bravo, dušo, bravo. Stvarno umeš sa ljudima.

Dada se smiruje, otac se drži za ujedenu šaku.

Tužno gleda u pravcu bačenog šećera.

DADA

To je za njegovo dobro.

FREDI

Ma da. Samo mu ti to objasni.

Dada uzdahne. Deluje očajno. Gleda u nebo.

DADA

Opet će kiša.

Fredi ne odgovori. Ona ćuti, razmišlja. A kad razmišlja, deluje kao d aglumi da razmišlja.

DADA

Šta ćemo da radimo? Ne može on više tako da beži. Pa, zašto plaćamo taj dom?

FREDI

Prvo, to nije zatvor, nego starački dom. I oni nisu čuvari, nego medicinsko osoblje.

Tata je slobodan čovek, može da ide gde hoće. Oni tu ne mogu ništa.

Brat i sestra ponovo učute.

Jović izvadi iz džepa kocku šećera koju je uspeo da sakrije. Brzo je smota u usta.

Dada ga vidi i Fredi ga vidi. Pogledaju se.

Kocka šećera krcka pod zubima.

DADA

Pa, nema rešenja.

FREDI

Možda ima.

Dada čeka, Fredi kao da razmišlja da li da uopšte nešto kaže.

FREDI

Je li se sećaš "Ivice i Marice"?

Dada igra da je raznežena.

DADA

Kako da se ne sećam, znaš kako smo se bojali, kad smo bili mali, da će neko da nas odvede u šumu i da nas tamo ostavi...?

Fredi ćuti. Čeka da se Dada izigra.

DADA

Ne razumem, kakve to veze ima?

Fredi je pusti da razmisli.

DADA

Misliš da tatu...

Dada čeka da Fredi završi. Fredi je pusti.

DADA

Misliš da tatu odvedemo *u šumu*?!?

FREDI

Ne mora u šumu, može i pored. Negde gde je prijatno. Gde nije opasno. Gde je lepo. Samo da je daleko.

DADA

Da, i?

FREDI

Negde gde ima puno ljudi, gde je veliki promet, na auto putu, na odmorištu, na benzinskoj pumpi.

Tamo gde ljudi jedu, mokre, menjaju pelene, puše.

Tamo gde će neko da ga nadje.

DADA

I onda?

FREDI

I, onda ništa. Tu ga ostavimo i odemo.

DADA

Kako odemo? Bez...

Dadi je neprijatno da o ovome govori pred ocem, koji je tu i, iako ne razume, ipak je tu. Sada stvarno šapuće.

DADA

Bez tate?

Fredi klimne glavom.

DADA

Pa, kako to? Šta će onda on?

FREDI

Slušaj, tu ima ljudi. Neko će pozvati policiju, hitnu pomoć. Važno je samo da nema nikakve dokumente kod sebe. Staviće ga u bolnicu, dok ne nadju ko je i odakle je stigao. A, ako niko ne prijavi nestanak, nikoga neće ni naći.

DADA

Pa, to je... Pa to je stvarno strašno!

FREDI

Razmisli malo, šta je tu strašno? Staviće ga u bolnicu, na gerontologiju i to je sve. Znaš koliko takvih slučajeva ima kod mene na klinici?

DADA

Stvarno?

FREDI

Naravno. To je svakodnevna stvar. Stari ljudi, izgube pamćenje, jednostavno se izgube. I, šta onda? Ne znaju ni ko su, ni odakle su došli, ne znaju ni da li ih neko traži.

DADA

Pa šta radite vi sa njima?

FREDI

Brinemo se, šta drugo? Ostavimo ih da leže, dok se neko ne pojavi da ih traži.

DADA

Ali, ako ih niko ne traži?

FREDI

Onda nikom ništa.

DADA

Nikom ništa, da.

Dada razmišlja,

DADA

To je ipak surovo.

Dada dalje razmišlja.

DADA

Ili nije?

FREDI

Šta hoćeš da ti kažem? Ja od tebe ništa ne očekujem. Samo sam hteo da znaš.

Dada misli, misli, misli. Pa smisli.

DADA

Ti se šališ, je l da? Ti mene malo... zavatlavaš, je l da?

FREDI

A šta ti misliš?

Fredi čeka, čeka, čeka. Pa se ipak nasmeši.

Dadi, kao, lakne.

DADA

Ja mislim da se ti to sa svojom Dadom malo šališ, je l da? Je l tako, Fredi?

Dada se umiljava bratu. Onako kako samo oni to rade.

Smeju se i ona i on. Deluju groteskno.

FREDI

Pa kad tako misliš!

DADA

Kako si pokvaren, kako si samo pokvaren...

Dada se kikoće, afektira više nego ikad.

DADA

Skoro da ti sam poverovala, bezobrazniče jedan!

FREDI

Samo ti meni nemoj ništa da se sekiraš. Ti si trudna, misli na taj tvoj stomačić...

Fredi pipka sestru po stomaku. Golica je. Dada se cereka.

FREDI

Tako, tako... I kad će više ta tvoja tri praseta da izadju iz kuće!

Dada se smeje.

FREDI

Kad ja duuuunem i vatru suuuunem, srušiću vam kuću! Da, da! Srušiću vam kuću!!!

Fredi duva u Dadin stomak, golica je.

Dada umire od smeha. Kao, brani se.

DADA

Freeeee- dddddd! Stvarno si lud! Pazi, pazi, upiškiću se....

Njihov otac sedi pored, potpuno odsutan.

Dada se iznenada namršti.

DADA

Šta je ovo. Šta ovo tako strašno smrdi?

Fredi se okrene, onjuši vazduh. Iskrivi lice. Strašno negoduje.

FREDI

Opet se usrao!

mrak

VIII

Restoran, onaj isti. Isti i sto, za njim Nadežda i Maks. Bore se s hranom, svako na svoj način.

NADEŽDA

... Ja sam trudna, ja sam trudna, ja sam trudna, ja sam trudna, pa šta!

Maks se osvrće.

MAKS

Tiše.

Nadežda ne sluša.

NADEŽDA

Pa šta ako je trudna! Pa šta onda? Šta to mene briga? To je njena stvar. Zbog čega *mene* maltretira?

Nadeždu je danas Dada prilično izmaltretirala.

NADEŽDA

A, šminka joj uopšte ne treba. Lepa je kao andjeo.

Maks je prekine.

MAKS

Šta je tebi Milisav Simić?

NADEŽDA

Ko je to?

MAKS

Onaj stari.

Nadežda ne zna.

MAKS

Disident.

NADEŽDA

Šta ti je to *disident*?

Maks prećuti. Žvaće žilavu šniclu.

MAKS

On te prati.

NADEŽDA

Mene? Kako znaš?

MAKS

Jer ja pratim njega. Za koga radiš?

NADEŽDA

Šta ti to znači?

MAKS

Za koju službu? Možeš slobodno da kažeš. Ja ih znam sve.

NADEŽDA

Šta je to *služba*?

Maks jede, mada mu se ne jede. Jede, da bi izgledalo da mu se jede i da ga sve ostalo samo usput zanima. Pa se bori sa žilavim mesom, koje bi najradije ispljunuo.

MAKS

Nemaš pojma o čemu govorim?

NADEŽDA

Stvarno ne znam.

MAKS

Dobro onda. Dobro.

A Nadežda jede sporadično. Kao i obično.

MAKS

A juče, kako si znala gde ću biti? S kim? I kada?

NADEŽDA

Rekla sam ti, slučajno sam naišla.

MAKS

Kako si znala za kredit? Za ministra vojnog? Za grčku ambasadu? Da će biti kiše?

NADEŽDA

Pogodila sam, eto. Što je to važno?

MAKS

Ti znaš da ja iz mobilnog vadim čak i bateriju, ako sam s nekim, ako neću da me slušaju?

NADEŽDA

Ali, ko da te sluša?

MAKS

Dobro, niko. Dobro.

Ćute oboje. Nadežda razmišlja.

NADEŽDA

Ti stvarno pratiš tog ... Simića?

MAKS

Ne ja, lično. Moji ljudi.

NADEŽDA

Zbog mene?

Maks se zasmije.

MAKS

Kako to misliš, *zbog tebe*?

NADEŽDA

Ko je taj čovek? Kako izgleda?

MAKS

Suvi starac. U zelenom mantilu. Izgleda kao...

NADEŽDA

Skakavac?

MAKS

Vidiš da znaš.

NADEŽDA

On me sad i prati? Manijak.

MAKS

Šta hoće od tebe?

NADEŽDA

Stanuje preko puta. Nemoj da se smeješ. Mislím da me voli...

Maks se uopšte ne smeje. Gleda Nadeždu i jezikom pokušava da izvuče komad mesa, što mu je zapao među zube.

NADEŽDA

Mislím da je zaljubljen u mene.

MAKS

U tebe?

NADEŽDA

Pokušao je da me poljubi. Malo je i uspeo.

MAKS

Malo, je li?

NADEŽDA

Bilo je odvratno.

MAKS

Milísav Simić je *tebe* pokušao da obljubi?

NADEŽDA

Da me poljubi. Ne obljubi. U stvari, verovatno je hteo i to drugo.

MAKS

Znači, nećeš da kažeš.

NADEŽDA

Pa, kažem ti.

MAKS

Dobro, nećeš. Dobro.

Ćute. Nadežda pruži ruku da dotakne Maksa, on se izmakne.

NADEŽDA

Nisi valjda ljubomorán na tog starca?

MAKS

Ljubomorán? Ja? Zbog tebe? Ja?

Ti... ti, stvarno ne znaš šta si!

Maks se zasmije. Nekako drsko, ružno, bezobrazno.

Nadežda se povuče.

NADEŽDA

Znam. Znam.

Nadežda čeka da Maksu prodje napad zlobe. A nikako da prodje.

Onda preseče.

NADEŽDA

Hoćeš čačalicu?

Maks prestane da se smeje. Jezikom kopa zube.

MAKS

Ne.

Opet učute, oboje.

Nadežda deluje utučeno. Maks je tako nekako glupo ozbiljan, tako sebi pridaje neki značaj.

MAKS

Reci, šta tražiš? Šta ti treba? Koja je tvoja cena?

NADEŽDA

Za šta?

MAKS

Stan imaš. To ti ne treba.

Nadežda kao da se ovog trenutka seti.

NADEŽDA

Hoćemo posle kod mene?

MAKS

Novac? Da li ti treba novac? To razumem, volela bi da sebi priuštiš neke lepe stvari.

To je normalno.

NADEŽDA

Smešan si.

MAKS

Reci cenu.

NADEŽDA

Ti ne shvataš da si smešan?

MAKS

Dobro, smešan sam. Dobro.

A, nije dobro.

Nadežda čeka.

NADEŽDA

Nisi mi odgovorio. Hoćemo posle kod mene?

Maks najednom prasne.

MAKS

Kod tebe? Da idemo kod tebe! Šta ti misliš, da sam ja naivan? Da ja ne znam šta mi spremaš?

Treba da ih pustim da me snime, da snime to što radimo...

A Nadežda sve misli – nemoguće je da Maks to govori ozbiljno.

NADEŽDA

Ali mi ne radimo ništa! Mi, Maksime, ne radimo ništa!!!

MAKS

Pa, kako se uzme...

NADEŽDA

Kako god da se uzme! Mi naime ni jednom još nismo uradili *ništa!*

MAKS

Tiše govori.

NADEŽDA

Ma, niko nas ne čuje! Niko nas uopšte ne sluša, čoveče. Ljude baš briga za nas!

MAKS

To ti misliš...

Maksim se doseti.

MAKS

Ili se praviš da misliš!

Nadeždi je dosta ove igre.

NADEŽDA

Zašto izbegavaš da budemo sami?

MAKS

Znaš šta, trebalo bi da znaš da ljudi u mojim godinama ne zaskaču stalno jedni druge, kao... kao zečevi! Te akrobacije, to dahtanje, balavljenje nad ljudskim telom, to je vreme prošlo.

To je za vas. *Mlade.*

Maks nastavi kao da je zaposednut.

MAKS

Za vas *mlade vaške. Pacove. Bube. Bubašvabe. Viruse. Govna, dlake. Govnjive dlake.*

Nadežda počne da plače.

NADEŽDA

Ali, ja nisam to. Ja nisam mlada.

Maksu se prosto trgne. Bude mu i žao i neprijatno u isto vreme.

MAKS

Oprosti, oprosti. Grub sam, izvini... Uopšte ne znam šta mi je odjednom.

Nadežda ne prestaje da plače.

MAKS

Molim te, nemoj ovde da plačeš. Svi nas gledaju.

NADEŽDA

Neka gledaju! Ja nisam ni htela da dodjem. Ti si mi doveo. Ti si me dovukao ovde da gledam u njuške svih ovih odvratnih ljudi, ovih skakavaca, da im čitam s usana, da ti odajem njihove tajne, njihove nevažne, bedne, glupave tajne...

MAKS

Nadežda, ljudi slušaju...

NADEŽDA

I neka slušaju. I ja slušam njih, svake večeri.

Maks ustaje. Hteo bi da se diskretno udalje.

MAKS

Hajde, idemo kod tebe.

Nadežda se ne pomera.

NADEŽDA

Ne. Ne idemo kod mene. Ostaćemo ovde, da obavimo to za šta smo došli.

Maks seda, boji se da pogleda oko sebe. Da nije tako paranoičan, video bi da se ne događa ništa baš tako strašno. Neka žena plače za stolom, pa pijane žene ovde plaču svaki dan.

Nešto malo ljudi gleda u njih, ali oni i onako misle sve najgore o njemu.

Ostale, jednostavno, nije briga.

MAKS

Molim te da se smiriš.

NADEŽDA

Evo, onaj. Onaj tamo. On te prezire. Misli da si denuncijant. "Policijsko govno" - kaže.

MAKS

Sad je dosta.

NADEŽDA

Nisam ja. To je on rekao. Onaj drugi kaže...

Maks najednom zazvuči kao autoritet.

MAKS

Rekao sam da je DOSTA.

I to Nadeždu jednostavno zbuni. Maks sačeka nekoliko trenutaka, uveri se da ga Nadežda sluša.

MAKS

Obriši se. Obriši lice.

Nadežda poslušno uzima svoju platnenu salvetu, briše lice. Maks nastavlja, autoritativno.

MAKS

I ja sam preterao, ali i ti. Žao mi je.

Nadežda umoči kraj salvete u vodu u čaši.

NADEŽDA

I meni je žao...

Maks je prekine.

MAKS

Nemoj to. To se ne radi.

Nadežda poslušno spusti salvetu na krilo.

MAKS

Hajde, smiri se. Popij malo vode.

Nadežda sve poslušna.

MAKS

Lepa, znaš.

Pomiluje Nadeždu po obrazu. Obriše joj uplakano lice. Prosto da ne poverujete.

MAKS

Glup sam, grub sam. Nisam hteo. Ne bih dao da ti senka predje preko lica!

Nadežda sve veruje.

MAKS

Samo te molim da mi pomogneš. Ako hoćeš...

NADEŽDA

Hoću!

MAKS

Ne teram te. Samo ako hoćeš.

NADEŽDA

Hoću! Hoću!!! Reci mi, ko te zanima? Koga da gledam?

MAKS

Ali ne večeras. Drugi put.

NADEŽDA

Molim te mi reci. Koga?

MAKS

Pusti to. Večerao na miru.

NADEŽDA

Ali ja hoću da ti pomognem. Meni je važno da ti pomognem!

Maksim se u životu toliko puta pretvarao, da sada više ni sam ne zna kada laže, a kada stvarno oseća nešto. Jer, i kad laže, on oseća nešto. A kad oseća, ipak sumnja da sam sebe laže.

Zato sada kupuje vreme. Da bi noćas mogao mirno da spava.

MAKS

Pričaj nešto drugo. Pričaj o sebi.

NADEŽDA

O sebi? Pa, tu nema ništa.

MAKS

Nemoj tako. Pričaj mi... kako živiš. Šta jedeš. Šta sanjaš.

NADEŽDA

Živim obično. Jedem sve. I puno sanjam.

MAKS

Je li? Šta na primer?

NADEŽDA

Pa, na primer. Uglavnom smrt.

Sanjam kako ljudi oko mene umiru, a ja ih sahranjujem.

MAKS

A, tako...

NADEŽDA

Često sanjam babu. Onu, znaš, onu moju babu... Sećaš se?

MAKS

Ko bi zaboravio.

NADEŽDA

Sanjam da je umrla, a da ja to nisam znala. Neki radnici, potpuno nepoznati ljudi, neki ljudi zaposleni na groblju, sahranjuju je po službenoj dužnosti. Ja se najednom stvorim tu, u kapeli, kraj sanduka, sama, sa tim ljudima u plavim kombinezonima.

Stojim tako, čekam da se neko pojavi, da izjavi saučešće, da služba počne, ili da se završi, da mi neko objasni kako se to desilo da sa nama nema nikog, kako se dogodilo da je moja baba do smrti ostala tako sama.

Tako, potpuno sama.

Tako je to sa ovom ženom. I uz najbolju volju, teško je kraj nje osećati se prijatno.

Maksim bi da prekine košmar.

MAKSIM

Da. Slušaj...

Nadežda ne sluša Maksima.

NADEŽDA

Onda, iznenada vidim jedan tanak pramen kose, babine sede kose, iščupan, umršen, zakačen za šraf, kako viri iz sanduka.

MAKS

To je užasno.

NADEŽDA

Ja pridjem, uzmem taj pramen, provučem ga kroz prste. I onda, najednom mi postane jasno: shvatim da je to moja kosa.

Nadežda ućuti.

Maksim ne želi da je ohrabri da nastavi. Šta više, želi da Nadežda zauvek zaćuti.

NADEŽDA

Šta misliš da to znači?

Maksim duboko udahne.

MAKSIM

Nadežda, vidi... Ja, apsolutno, nemam pojma. Ne znam ništa o snovima, ne znam ništa o smrti.

O smrti posebno ne znam ništa.

I ne želim da znam.

Nadežda ga gleda koncentrisano.

NADEŽDA

Smrt uopšte nije tako stašna. Ima i gorih stvari.

MAKS

Nije mi dobro.

NADEŽDA

Maks...

MAKS

Osećam neki pritisak, neki pritisak tu ...

Nadežda je koncentrisana, kao nikad u životu.

NADEŽDA

Maksim, slušaj me. Slušaj me dobro. Sada ćeš ustati i uzeti taksi. Otići ćeš pravo u bolnicu. Zaustavićeš prvog lekara i reći da je hitno. Primiće te, kada vide ko si.

Nemaš vremena.

Imaćeš moždani udar.

Maksim ustane. Nadežda je zastrašujuće ozbiljna.

MAKS

Kako znaš?

NADEŽDA

Kreni.

I Maksim, srećom, poveruje. Krene.

mrak

IX

I opet kuhinja Ignjatović.

Za stolom otac i sin, treba nešto da razgovaraju, Milan ocu treba nešto da kaže i rekao bi, kada bi znao kako da počne.

Na zid naslonjena Alegra. Sve sluša, sa nekim podsmešljivim izrazom lica, ako deca od deset godina znaju to namerno da rade.

Gore ima trenerku, dole baletsku pačku.

Niko ne obraća pažnju na nju.

MILAN

Tata, vidi...

Milan tu stane.

IGNJATOVIĆ

Reci, sine?

Pauza.

MILAN

Slušaj, da ti kažem...

Ništa.

IGNJATOVIĆ

Pa, slušam!

Opet ništa.

MILAN

Vidi, ovako...

IGNJATOVIĆ

Šta da vidim, sine?

MILAN

Nemoj da vičeš.

Ignjatović uopšte ne viče.

IGNJATOVIĆ

Moram da vičem. Kad me nerviraš.

MILAN

Ja te nerviram, već te nerviram! A ni ne znaš šta hoću da ti kažem.

IGNJATOVIĆ

Pa ne znam, kad nećeš da kažeš!

MILAN

I neću, kad se tako ponašaš!

IGNJATOVIĆ

Pa ti i nemoj!

Ignjatović ustane da izađe.

Ignjatović je za sina davno izgubio strpljenje. Sad se vide samo posledice.

MILAN

Pa gde ćeš sad? Rekao sam ti da hoću da razgovaramo.

IGNJATOVIĆ

Aman, dete, o čemu?!?

MILAN

Sedi, molim te. Ne mogu tako, s nogu. I, nisam dete.

Ignjatović sedne. Reznirano, ali sedne.

Alegra ćuti u svom ćošku i dalje naslonjena na zid, prati razgovor.

Dajem vam časnu reč da se i cinično smeška.

IGNJATOVIĆ

Evo, sedim. Hoćeš li sad reći?

MILAN

Vidi tata... Znaš onaj novac...?

IGNJATOVIĆ

Koji novac?

MILAN

Evo, sad opet višeš.

IGNJATOVIĆ

Koji novac?

MILAN

Tata, ne možemo tako da razgovaramo.

IGNJATOVIĆ

Nemam ja nikakav novac.

MILAN

Imaš, na knjižici.

IGNJATOVIĆ

To nije moje. To je oročeno.

MILAN

Pa razroči ga, tata.

IGNJATOVIĆ

A to? To je nemoguće.

MILAN

Naravno da je moguće. To je tvoj novac, možeš sa njim da radiš šta hoćeš.

IGNJATOVIĆ

Tako je. Zato sam ga i oročio.

MILAN

Ali tata...

Alegra se umeša.

ALEGRA

Dedice...?

IGNJATOVIĆ

Molim?

ALEGRA

Da ti pokažem šta sam naučila?

IGNJATOVIĆ

Pokaži, sunce dedino!

MILAN

Alegra, ne sad...

Dete ga uopšte ne sluša.

ALEGRA

Spremila sam jednu tačku.

Milan gubi strpljenje.

MILAN

Alegra! Je li čuješ šta sam rekao?

ALEGRA

Mama mi je pomogla.

IGNJATOVIĆ

Mama, ma nemoj? Pa da vidim ja to!

Alegra trči na drugi kraj kuhinje, na frižideru od plejer, Alegra ga uključuje.

Začuje se prvo samo melodija, pa onda i glas Kola Portera, ista pesma, "Night and Day".

Alegra se namešta u pozu da započne neku odvratnu dečiju koreografiju, ono kad deca igraju za roditelje i odrasle koji se tu na nesreću zateknu, kad izigravaju lutkice od marcipana koje se graciozno pokreću, a svi prisutni puštaju uzdahe i uz širok osmeh i sklopljene ruke, kao da se mole Bogorodici da ovo čudo potraje, sa divljenjem prate svaki korak.

MILAN

Alegra, da si odmah to isključila! Čuješ šta ti govorim?!?

Dete počinje da igra, Ignjatović se smeška i lupka prstima po stolu, u ritmu sladunjave muzike.

Milan viče.

MILAN

Alegra!

I kao da joj je otac dao komandu, Alegra počne i da peva.

ALEGRA

“Night and day, you are the one

Only you beneath the moon or under the sun...”

MILAN

Alegra, dajem ti reč, bićeš kažnjena!

ALEGRA

“Whether near to me, or far

It’s no matter darling where you are

I think of you...”

MILAN

ALEGRA!!!!

Milan ustaje, kreće da isključi muziku.

IGNJATOVIĆ

Bravo, dušo, bravo!

Alegra nastavlja, sad već stepuje, Kao Džindžer Rodžers u nekom filmu, ili barem onako kako joj je mama rekla da to Džindžer Rodžers radi.

Pa počne da imitira malo dublji, kao malo džezirani glas.

ALEGRA

“... There’s an OH such a HUNGRY YEARNING burning inside of me...”

MILAN

Ubiću te.

Milan pritiska dugmiće, hoće da isključi muziku, ali je naprotiv, pusti još glasnije.

ALEGRA

“And this torment won't be through

Until you let me spend my life MAKING LOVE TO YOU...”

Odvratno.

IGNJATOVIĆ

Bravo! Bravo!!!

Milan petlja oko kablova, dole, pored frižidera, gde je sve uključeno na jedan razvodnik, vuče, čupa, iščupao bi sve da može, u rukama drži razvodnik, pa vuče, vuče, vuče...

ALEGRA

“Day and night, night and daaaaaaaaaay”

Jedan utikač konačno popusti, Milan, zbog inercije, udari laktom iz sve snage u zid, padne, obori policu sa kuvarima i još nekim teškim i nepotrebnim kuhinjskim smećem, koje ga bukvalno zatrpa.

I što je najgore, ono nije bio pravi šteker.

Milana sve to mnogo i duboko zaboli, a ni njegov otac ni njegovo dete se ne reaguju. Ignjatović zapravo i ne vidi šta se dogodilo, Milan je zatrpan na podu njemu iza ledja, ali zato Alegra sve odlično vidi. I ne samo da ne reaguje, već uz osmeh završi svoju odvratnu numeru, uz srceparajuće violine.

Stvarno možda nije u redu da toliko često ponavljam da je dete odvratno, ali evo, njen deda ne misli tako. On joj iz sve snage aplaudira.

IGNJATOVIĆ

Bravo, lutko, bravo!!! Bis! Bis!

MILAN

TATA!!!

Milan bi, da se ne drži za lakat koji ga užasno boli, oca sad zadavio na mestu.

Alegra se grli i umiljava sa dedom, preko njegovog ramena, pokvareno promatra oca.

MILAN

Prekini da joj aplaudiraš!

Milan zgrabi devojčicu za nadlakticu i odvoji je od svog oca.

MILAN

A ti, je l ti mene čuješ kad ti ja govorim?!

Alegra se, kao, malo uplaši. Iskrivi lice u izraz “trenutak pred plač”.

MILAN

Čuješ li šta ti govorim?

Alegra klima glavom.

MILAN

Pa zašto ne odgovaraš???

Alegra bi već sada zaplakala i rešila problem, ali suze nikako da krenu.

MILAN

I šta uopšte radiš kod kuće? Zašto nisi u školi?!?

ALEGRA

Mama je rekla...

MILAN

Je l si bolesna? Ako si bolesna, onda prestani da skačeš!

ALEGRA

Nisam bolesna! Imam alergiju...

MILAN

Ako nisi bolesna, onda marš u školu!

Evo ga, suze kreću.
I kuknjava, naravno.

ALEGRA

Mama mi je rekla!

IGNJATOVIĆ

Milane, pa nemoj, sine...

MILAN

Tata, nemoj da se mešaš! Alegra, da si pokupila svoje stvari i marš u svoju sobu!

To je izgleda upalilo. Alegra skuplja stvari.

IGNJATOVIĆ

Sine!

MILAN

“Sine”! Šta “sine”? Da li ti uopšte znaš šta ona tu peva?

ALEGRA

Ja znam!

MILAN

Ne pitam tebe!

IGNJATOVIĆ

Nemam pojma. Pa, ja ne znam engleski.

Ignjatović misli da je to za pohvalu.

ALEGRA

Ja znam. I to odlično!

MILAN

Alegra! Šta sam ja rekao?

IGNJATOVIĆ

E, baš fino. Ajde, dušo, prevedi dedi...

MILAN

Tata...

ALEGRA

Hoću da VODIM LJUBAV S TOBOM!!!

IGNJATOVIĆ

Dušo?

Milan se sarkastično smeje ocu.

MILAN

Je l vidiš!

ALEGRA

Vidiš da znam!

MILAN

Ne znaš ti ništa.

ALEGRA

Znam. Znam! Mama mi je objasnila! To je kad ljudi imaju seks...

IGNJATOVIĆ

Pa, Milane, sine... Rano je za te stvari!

MILAN

A zašto to MENI kažeš?

IGNJATOVIĆ

Pa, reci Dadi. To je tvoja žena.

ALEGRA

Tata ne sme mami ništa da kaže!

Milanu pukne film. Urlikne, naglašavajući svaku reč.

MILAN

MARŠ U SVOJU SOBU

Alegra konačno umukne. U naručju drži svoj mali plejer, cd-ove, razne objekte roze boje, vuče noge u papučama i pokunjene glave, plačući onako po malo i više na silu, krene ka svojoj sobi.

MILAN

Brže. Bez glasa.

Alegra samo za nijansu ubrza.

Ipak dovoljno.

Konačno izadje iz prostorije.

Milan duboko uzdahne, sedne. Uhvati se rukama za glavu, osloni o laktove, i onaj povredjeni, koji ponovo veoma zaboli.

Mialn iskrivi lice od bola, drži se za lakat.

MILAN

Mislim da sam slomio lakat.

Ignjatović, kao Alegra maločas, skuplja svoje stvari.

IGNJATOVIĆ

Aj, sad još i to. Šta ti bi da se onako dereš. Dete je to.

Krene da izadje iz kuhinje.

IGNJATOVIĆ

A na one pare zaboravi. To je oročeno.

Izlazeći, sam za sebe, nezadovoljno doda.

IGNJATOVIĆ

E, baš mi pokvari dan.

Milan gleda za ocem. U neverici.

mrak

Žanin mali stan. Jednostavno namešten, stan usamljene žene, potpuno drugačiji od ostalih. Niski plafoni, pomalo mračan, švedski nameštaj, nikakva dekoracija, ništa od ukrasa i osećaja da tu uopšte neko živi. Jedna fotelja ili jednostruki krevet ili samo jedna stolica i sto.

I Žana, dakle, pripada *gradjanskom sloju*, kao i svi ovi ljudi, neki rodjenjem, neki venčanjem, neki silom; svi osim možda Nadežde, koja ne pripada ničemu. Ali, njen *gradjanski stan* u kome je odrasla, stan sa velikom bibliotekom (nasledjenom ili otetom), slavske arhitekture (visoki plafoni i četvorokrilna vrata), kolekcijom ružnih slika (pokloni umetnika) ostao je mami, a ne Žani, što je i normalno i što je njoj, u stvari, sve jedno.

Njoj stan ionako služi da se presvuče i u njemu prespava, retko nešto pojede i to je sve.

Samo sada na sred stoji onaj mamin ogromni kofer, koji, kako god da se postavi – smeta.

Iz malenog kupatila, u koji, de facto, obe nisu ni mogle da stanu, izgurujući jedna drugu, izlaze Žana i njena mama.

Gospodja Petrović, Žanina mama, u kućnom ogrtaču, mokre kose, razmazanih obrva, drhti. Žana joj peškirom trlja kosu, grubo, nenaviknuto ni na decu ni na starce.

PETROVIĆKA

Dobro, Žana, dosta je, dosta je...

Petrovićka se izmiče, pre nego što joj rođjena ćerka ne iščaši vrat.

PETROVIĆKA

Skroz si me razmazala.

ŽANA

Mama, moraš da se ogrneš još nečim. I da potpuno da osušiš kosu!

Gospodja Petrović gleda oko sebe.

PETROVIĆKA

Gde mogu da uključim papilotne?

ŽANA

Kakve tvoje papilotne? Uzmi fen! I obuci čarape i džemper.

PETROVIĆKA

Dobro, evo, oblačim.

Petrovićka uzima neku gužvu stvari, okreće se oko sebe. Gleda gde će.

ŽANA

Idi u kupatilo. Ovde je malo, mama.

Petrovićka ulazi u kupatilo. Žana dovikuje za njom.

ŽANA

Kako si mogla da mi ne javiš da dolaziš?

Petrovićka odgovara iz kupatila.

PETROVIĆKA

Htela sam da te iznenadim.

Žana zagleda mamin poluotvoren kofer.

ŽANA

Da me iznenadiš, pa si pokisla, do gole kože! Znaš kako je to u tvojim godinama opasno!

PETROVIĆKA

Hajde, molim te. To je letnji pljusak.

ŽANA

Samo je trebalo je da se javiš, a ne da me tako čekaš na ulici...

Vadi iz kofera zimski kaput.

ŽANA

Što si donela kaput?

Petrovićka izlazi iz kupatila, obučena, začesljana. Uzima kaput od Žane.

PETROVIĆKA

Nije meni teško da čekam.

Petrovićka vraća kaput u kofer, zatvara. Pravi se da nije čula pitanje. Žana gleda kofer.

PETROVIĆKA

Znala sam dokle radiš. I da ćeš pravo kući.

ŽANA

Kako si znala, mama? Kako si ti mogla da znaš, kad ni ja nisam znala kakav mi je plan?

PETROVIĆKA

Pa, eto tako, znala sam.

ŽANA

Ali, ja imam neki život, mama. Izlazim, nisam stalno kod kuće. Moraš da se najaviš.

PETROVIĆKA

Dobro, drugi put ću se najaviti.

Sad bi Žana da nastavi da se svadja, ali kako, kad je mama neće. A Petrovićka je pomirljiva baš na onaj način, koji strašno nervira Žanu.

ŽANA

I šta će ti toliki kofer?

PETROVIĆKA

Pa, to su mi stvari. Opet si smršala. Hajde da jedemo nešto. Da nam napravim ručak?

Žana tvrdi da medicina dokazuje, da se žene u određenom trenutku života, za jedno moraju opredeliti: ili za debljinu ili za bore. I ona je svoj izbor napravila.

Vadi cigaretu, pali.

ŽANA

Ja ne ručam.

PETROVIĆKA

Samo pušiš.

ŽANA

Pušim koliko mi se puši!

PETROVIĆKA

Dobro, puši.

Opet isto. Petrovićka, jednostavno, neće da se svadja.

Žana gasi cigaretu.

ŽANA

Pa.... šta planiraš?

PETROVIĆKA

Ništa. Nemam nikakav plan. Potpuno sam slobodna.

ŽANA

Mislim, koliko misliš da ostaneš?

PETROVIĆKA

Pa, koliko mi ti kažeš.

ŽANA

Šta imam ja da ti kažem? Reci, šta si planirala?

PETROVIĆKA

Mislila sam da ostanem onoliko koliko ti ne smetam.

ŽANA

Mama, ne smetaš ti meni. Ostani koliko ti se ostaje. Samo sam htela da znam.

Mislim, ostani ceo vikend. Ili nedelju dana, ako hoćeš...

PETROVIĆKA

A, samo toliko...

ŽANA

Mama, zato te i pitam, šta si planirala?

PETROVIĆKA

Ne, nisam ja ništa planirala.

Žana gubi strpljenje, ako ga je ikada uopšte i imala.

ŽANA

S tobom stvarno ne može da se razgovara! Lepo te pitam, zašto mi jednostavno ne odgovoriš?

PETROVIĆKA

Molim te, nemoj odmah da vičeš.

ŽANA

Kako da ne vičem, kad me nerviraš!

PETROVIĆKA

Bilo bi bolje da nisam ni dolazila...

ŽANA

Ne, nego bi bilo bolje da si se javila, najavila i da smo se dogovorile.

PETROVIĆKA

A, je l te ja nešto ometam?

ŽANA

Ne ometaš me. Ali ja imam svoj život.

PETROVIĆKA

Pa, imaj ga. Ko ti brani da ga imaš! Ti radi svoje, ja ću da radim svoje, kao da nisam tu.

Žana uzdahne. Zapali još jednu cigaru.

PETROVIĆKA

Ja idem u kuhinju, da uključim papilotne. Ti se ponašaj kao da nisam tu.

Petrovićka nosi svoje starinske papilotne. Kreće.

ŽANA

Sigurno ti ništa ne treba?

PETROVIĆKA

Apsolutno ništa, dušo. Samo ti radi svoje. Dogovori se, izadji s nekim, kao da ja nisam tu.

ŽANA

Pa dobro.

Žana popusti. Taman kad mislimo da je prošlo, Petrovićka ipak ne izdrži.
Izlazeći dobaci.

PETROVIĆKA

Samo, ja znam da ti nemaš nikog.

I nestane. Treba li naglasiti kako se Žana oseća? Koliko besni, koliko još dodatno pobesni, ako je to uopšte moguće.

Ali odluči da se kontroliše. Oduči da pokuša da uspostavi kontrolu nad sobom, svojim životom i svojom kućom. Sama sebi govori.

ŽANA

Jasenenerviram, jasenenerviram, jasenenerviram....!

I tako sto puta. A, užasno se nervira. Pali još jednu cigaretu. Udiše dim, duboko, prosto ga srče, pa guta, upija, zadržava dah, zadržava dim u plućima dok joj se ne zavrti u glavi. Malo se smiri.

Izdiše.

Sedne, uzima telefon. Stavlja pikslu pred sebe, punu kutiju cigreta, zavaljuje se u naslon i okreće neki broj.

Čeka da se veza uspostavi. U pozadini, njena mama promakne.

ŽANA

Alo? Žana ovde... Zdravo dušo, je li ti mama tu? ... A, na roditeljskom, aha. A, kad se vraća? ... Pa, kažem ti Žana... Kako koja Žana?! Pa, mamina drugarica... Dušo, nemam vremena, reci, kad se vraća? ... A kad je to "posle"? ... Slušaj, dušo, kažem ti da nemam vremena za te tvoje *zajebancije*

Žana nema dece.

ŽANA

... Jeste, rekla sam... Pa, šta ako sam rekla?... Ne, nije mi zabranjeno, to je možda tebi zabranjeno... Pa, ne može *meni* tvoja mama da zabrani... Slušaj dete, kaži mami da sam je zvala, razumeš. I nemoj da me gnjaviš.

Žana prekine vezu. Hvala bogu da nema dece.

Petrovićka proviri, pa opet nestane u dubini stana. Žana pali novu cigaru, okreće novi broj. Žana toliko puši, da ponekad pomislite da gore najmanje dve cigare u isto vreme. U stvari, to se nekad stvarno desi.

ŽANA

Alo? Žana ovde. Šta radiš? ... A, je l . A. za koga? ... A, ko su oni? ... A, ja ih ne poznajem? ... Ne, ne, samo pitam. A, šta kuvaš? ... A za koliko ljudi? ... Dva para, pa mnogo ti je to. A, nešto slavite? ... A, samo onako... Ja? Ne, ne, nemam vremena, imam druge planove, samo pitam. Pa, šta ima novo? ... Pa, znam da kuvaš, ali valjda možeš i da pričaš? Mislim, nije da operišeš. Nije ti to neki naučni posao. Mislim, nije da treba koncentracija... Nisam nervozna, samo me nerviraš!...E, znaš šta, koncentriši se sad na rernu, pa kad se budeš koncentrisala na telefon. Zdravo. □

Žana tresne slušalicu. Njena mama ponovo proviri.

PETROVIĆKA

Što ti je neprijatna ta drugarica.

ŽANA

A ti slušaš, je l?

PETROVIĆKA

Pa šta ja mogu. Stan je mali. Ne mogu da ne čujem.

Mama opet nestane u kuhinji.

A Žana je žena koju drži nada, ona zato okreće još jedan broj.

Čeka da se uspostavi veza. Telefon, tamo negde, u nečijem stanu, zvoni, zvoni, zvoni. Niko se ne javlja.

Žana prekine vezu. Okrene ponovo isti broj.

Opet čeka, telefon opet zvoni, zvoni, zvoni.

Nema odgovora.

Žana prekine vezu.

Dovikuje majci.

ŽANA

Mama, šta radiš?

Mama dodje.

PETROVIĆKA

U kuhinji sam. Je l ti treba nešto?

ŽANA

Ne treba mi ništa, samo pitam šta radiš.

PETROVIĆKA

Ne radim ništa. Sedim u kuhinji da ti ne smetam.

ŽANA

Mama, molim te, nemoj da izigravaš jadnicu. Sedi tamo gde ti se sedi, meni ne smetaš.

PETROVIĆKA

Dobro.

Žanina mama krene u kuhinju. Ipak izigrava jadnicu.

ŽANA

Pa, gde ćeš sad?

PETROVIĆKA

U kuhinju.

ŽANA

Vidi je... Pa, šta ćeš tamo?

PETROVIĆKA

Dete, molim te pusti me da ja idem gde ja hoću!

ŽANA

Hoćeš u kuhinju?

PETROVIĆKA

Hoću.

ŽANA

Pa, onda tako reci, ideš u kuhinju, jer hoćeš da ideš u kuhinju, a ne zato što meni smetaš!

Žanu mama samo pogleda, ne kaže joj ništa, bez reči krene.

ŽANA

Mama, je li si me čula? Mama, da li si me čula!!!

PETROVIČKA

Čula sam te i ja i sve komšije, koliko vičeš!

ŽANA

Ja nemam komšije! Mogu da vičem koliko hoću.

PETROVIČKA

Samo vičeš.

ŽANA

Vičem kad me nerviraš.

PETROVIČKA

A ja zato i sedim u kuhinji, da te ne nerviram.

ŽANA

Pa, ja mora da sam luda! Mora da sam potpuno luda!

Pa, mama, šta si malopre rekla? Da li si malopre nešto rekla? Da sediš u kuhinji jer...

Stara žena je prekine. Nekako naglašeno skrušeno odgovara.

PETROVIČKA

Jesam. Rekla sam.

ŽANA

Pa, zašto onda sad pričaš nešto drugo? Mama, zašto?!

Žanina mama ćuti, što Žanu još više nervira.

ŽANA

Mama, molim te, razgovaraj samnom.

PETROVIČKA

Dobro dete, pogrešila sam. Je l mogu sad da idem?

ŽANA

Ali mama!!! Prekini da izigravaš žrtvu!

PETROVIĆKA

Dobro, prekinuću. Je l mogu da idem?

ŽANA

Ti to namerno radiš. Namerno si došla ovde, samo da me mučiš. Da me kazniš za nešto.

ŽANA

Zašto me kažnjavaš mama? Zašto? Šta sam ti uradila? Za šta sam ti ja kriva, mama?

Petrovićka gleda u pod. Čeka da i ovaj napad prodje. Ali, on nikako da prodje.

ŽANA

Je l sam ti ja kriva što si sama? Što si stara i nesrećna? Što ne znaš šta bi sa svojim životom?!?

Za Žaninu mamu, ovo je već previše. Ako je do sada i glumila jadnicu, sad se iskreno oseća jedno.

PETROVIĆKA

Sram te bilo.

Žana konačno učiti. Petrovićka se okrene i ode u kuhinju.

Žana uzdiše, pali novu cigaretu. Od ovolike nervoze, celom pozorištu se puši.

Žana se pribere.

ŽANA

Mama! Mama, izvini. Nervozna sam.

Nema odgovora.

ŽANA

Mama, je l se ne ljutiš?

Petrovićka dovikne, ne pojavljujući se.

PETROVIĆKA

Ne.

U stvarnosti, majka i ćerka uopšte nemaju potrebu da se dovikuju, jer to je mali stan u kojem se nanormalnije razgovara iz sobu u sobu.

ŽANA

Ja ću sad da se spremim, pa da idem. Ti se raskomoti. raspakuj. Možeš da gledaš televiziju.

Nema odgovora.

ŽANA

Čuješ?

PETROVIĆKA

Čujem.

Žana povuče još nekoliko dimova. Halapljivo, ružno.

Onda uzdahne, uzima telefon. Okreće novi broj.

Čeka.

ŽANA

Halo, Maks, ja sam. Mislila sam da si u gradu.

Onako zovem, da vidim gde si, šta radiš, hoćemo na neko piće? Javi se kad čuješ poruku, da se vidimo, da se ispričamo. Ima valjda tvoja bivša žena neko pravo da zna novitete - da čujem kako žena, kako devojka... Sigurno opet imaš neku devojku?... Ajde javi se, ako si večeras u gradu. I, opet ti je stigla neka pošta ovde. Ko te to još uvek traži na ovoj adresi?

Žana odugovlači. Baš bi volela da se čuju.

ŽANA

Ajde, čujemo se, baj....

E, i znaš šta? Čemu ti služi taj mobilni, kad si uvek nedostupan!

Žana spusti slušalicu.

Telefon odmah zazvoni.

Žana se javi posle prvog zvona, puna neke tužne nade.

ŽANA

Halo?

Žana sluša, sluša, sluša.

Onda razočarano odgovori.

ŽANA

Pogrešili ste broj.

Žana tužno spusti slušalicu.

Na vratima kuhinje, stoji njena mama. Kompletno obučena, i cipele i obrve i mantil. U rukama tašna, koju čvrsto steže.

ŽANA

Gde ćeš ti sad?

Žanina mama ćuti. Zapravo, odbija da govori.

ŽANA

Mama, gde si pošla?

PETROVIĆKA

Idem.

ŽANA

Gde ideš? Mama, čuješ? Odgovori mi, gde sad ideš?

PETROVIĆKA

Slušaj dete.

Ja imam sedamdeset i šest godina. I ja sam ti majka.

Ne možeš tako da se ponašaš.

ŽANA

Znam, mama. Izvini.

Žani je iskreno žao.

PETROVIĆKA

Tako si divlja.

ŽANA

Znam.

Majka i kćerka se gledaju. Samo što ne zaplaču. Obe.

PETROVIĆKA

Zato te je muž i ostavio.

Žanu, kao da je neko udario pesnicom u lice. Treba joj trenutak da razume.

Zatim, sasvim hladno kaže.

ŽANA

Izadji napolje. Odmah izadji napolje.

Petrovićka uvredjeno potegne svoj ogroman kofer.

Žani ne pada na pamet da joj pomogne. Uopšte ne više, neverovatno je smirena.

ŽANA

Izadji iz moje kuće i nemoj više *nikad* da mi se javiš. Neću više *nikad* da čujem za tebe. *Nikad*.

Petrovićka izlazi vukući kofer. Žana se ne pomera.

A, onda se čuje tresak. Nekoliko udaraca kofera o stepenište i tup tresak staračkog tela o beton. Žanina mama ispusti tihi jauk. Zatim učuti.

Žana čeka, ne čuje više ništa. Zatim panično pojuri.

ŽANA

Mama! Mama!!!

Žana istrči iz stana urlajući.

ŽANA

Mama!!!

mrak

XI

Kuhinja kod Ignjatovića.

Za stolom prijatelj akademik i prijatelj kandidat, pred njima nema ničega.

Dva čoveka, prijatelji iz studentskih dana, sede jedan pokraj drugog. Jedan je nešto, drugi je ništa. I strašno bi hteo da postane nešto, pre nego što umre.

Alegra sedi preko puta njih, netremice ih posmatra.

IGNJATOVIĆ

Ne znam čime da te ponudim.

SIMIĆ

Neću ništa, hvala.

IGNJATOVIĆ

Dada ne voli kad ja brljam po kuhinji.

SIMIĆ

Kažem ti da neću ništa.

IGNJATOVIĆ

Mogu čaj da ti napravim?

ALEGRA

Mama je rekla da ništa ne sme da se dira.

IGNJATOVIĆ

Dobro, ali čaj mogu?

ALEGRA

Mama je rekla.

IGNJATOVIĆ

Dobro, dušo. Zna deda.

SIMIĆ

Ja ionako ne pijem čaj.

IGNJATOVIĆ

A, vala ni ja. Posle bude preša.

Ignjatović je odrastao na selu. A Simić u gradu. Ovaj prvi ima jedan prirodan pristup stvarima, kojeg se ovaj drugi uglavnom stidi.

IGNJATOVIĆ

Nego, reci šta si hteo, pa da te Milan odbaci kad krene...

SIMIĆ

A, ne. Ne treba. Ići ću pešice.

IGNJATOVIĆ

Pešice! Po ovoj kiši?

SIMIĆ

Nisam od šećera.

IGNJATOVIĆ

Dobro, kad nećeš.

Pa onda učute. Jedan smišlja kako da počne, drugi čeka da taj prvi počne, a taj, opet, nikako da počne.

To malo potraje.

Ignjatović, direktan kao i obično, izgubi strpljenje.

IGNJATOVIĆ

Slušaj Milisave, ne bih da te požurujem, ali, ne možemo ovako čitav dan! Ajde brate, reci šta si hteo?

SIMIĆ

A da.

Da.

Vidi.

Ta moja kandidatura.

IGNJATOVIĆ

A to? Pa što ne kažeš odmah? Ja sam mislio, bog zna šta...

Slušaj, rekao sam ti – to je mrka kapa. Za ovu godinu, barem. Idućeg leta... ne kažem, možeš ponovo da probaš. Samo...Pravo da ti kažem, ne verujem.

SIMIĆ

Ali zbog čega? Zašto?

IGNJATOVIĆ

E, pa Milisave, lepo sam ti rekao, nije ti to tek tako, grupa građana. To ti je elita ove zemlje. To ti je nešto najumnije što ovde postoji. To ti je vrhunska institucija.

Simić je posramljen time što se njegov prijatelj ne stidi da tako razgovara sa njim.

SIMIĆ

Ali, ti si član.

IGNJATOVIĆ

Nego da sam!

SIMIĆ

Pa, zar nemaš ti neki uticaj? Ugled.

IGNJATOVIĆ

Imam, neću da kažem. Ali, zato ga i imam, što ga nisam trošio tek tako. Ako su svi ostali protiv, i ja sam protiv. Neću da plivam uz vodu.

Simića izda strpljnje.

SIMIĆ

Ali, čoveče. Ti si mi predložio da se kandidujem!

IGNJATOVIĆ

Jesam, ne kažem...

SIMIĆ

Mene to uopšte nije zanimalo!

IGNJATOVIĆ

Pa, šta si onda toliko navalio?

SIMIĆ

Kako ne razumeš?

IGNJATOVIĆ

E, pa, ne razumem. Šta si toliko zapeo?

SIMIĆ

Dobro, Pavle, imam ja valjda neku čast.

IGNJATOVIĆ

Ajde, molim te, čast! Kakve to veze ima?

Ne preteruj, Milisave, molim te!

Ja te jesam predložio, ali, okolnosti su takve... Zaboravi, brate, pusti, nemoj da navaljuješ.

SIMIĆ

Da zaboravim? Kao što si ti zaboravio kako sam te zadužio? Kako sam ti sina...

Simić se zaustavi, neće da govori u prisustvu devojčice.

IGNJATOVIĆ

Šta si mi sina? Pustio da diplomira? Pa šta?

Mnogo se ovajđio od te diplome. Nije ni pet godina spojio u službi.

SIMIĆ

Neću pred detetom.

IGNJATOVIĆ

A ti nemoj.

SIMIĆ

Devojčice. Idi malo napolje, da se igraš.

ALEGRA

Je l vi to mene terate iz moje kuće?

IGNJATOVIĆ

Milisave, nemoj da je ljutiš.

SIMIĆ

Onda joj ti reci.

IGNJATOVIĆ

Ja?

ALEGRA

Je l ste vi to meni rekli da idem napolje. Napolje iz *moje* kuće.

IGNJATOVIĆ

Nije dušo. Nije tako mislio. Je l tako?

ALEGRA

Na kišu?

SIMIĆ

Stvarno nisam tako mislio.

ALEGRA

Nego kako ste mislili?

Simiću je nekako neobično da se sad pravda i desetogodišnjem detetu, pa neka je i sto puta Ignjatovička.

SIMIĆ

Slušaj curice, deda i ja imamo nešto važno da razgovaramo. Nešto što nije za decu.

ALEGRA

Znači, ja ne treba da čujem.

SIMIĆ

Tako je.

ALEGRA

Znači, ima nešto što *ja*, u *mojoj* kući, ne treba da čujem?

SIMIĆ

Pa šta je ovo, Pavle?

IGNJATOVIĆ

Slušaj, Milisave. Da ti kažem nešto. Dete je u pravu. Ne možeš ti u njenoj kući da joj naredjuješ.

I da ti kažem još nešto, sad kad si navalio. Znaš zašto neće da te prime? Znaš zašto?

Zato što si bio sa komunistima, eto zašto!

ALEGRA

Vi ste komunista!?!

Alegra više baš kao kad bi neko drugo dete vikalo “Vi imate vaške!?!” ili “Vi ste Jevrejin!?!” ili “Vi ste Ciganin!?!”.

SIMIĆ

Ja? Komunista? Kako...

Pa, to je bilo u gimnaziji?

IGNJATOVIĆ

E, pa bilo je!

SIMIĆ

Pre rata, čoveče!

ALEGRA

Vi ste komunista! KOMUNISTA!!!

Alegra u stvari, nema pojma šta to više. Zna samo da, ako tako nastavi.
Simiću preta nervni slom. Pa zato i više.

SIMIĆ

Ali, bio si i ti! I to mnogo duže!

Alegra ne prestaje da više, tako da su obojica primorani da se nadvikuju sa njom.

ALEGRA

Komunista, komunista, komunista, komunista....

IGNJATOVIĆ

To je drugo!

SIMIĆ

Ali, ja sam izašao!

IGNJATOVIĆ

E, a mene su isterali! Shvataš razliku?

Ja sam bio *loš* komunista!

Alegra konačno prestane da više. U isto vreme i Simić zanemi.

Alegra sedne Ignjatoviću u krilo. Grli dedu i pokvareno gleda Simića.

ALEGRA

Deda, reci komunisti da ide iz moje kuće.

IGNJATOVIĆ

Ti si kao neki disident, ali nije to dosta.

SIMIĆ

Nije?

IGNJATOVIĆ

Pa, nije.

ALEGRA

Deda, reci komunisti...

Ignjatović ipak ne kaže ništa. Ipak mu je neprijatno.

Simić ustane.

SIMIĆ

Idem, onda.

IGNJATOVIĆ

Tako je najbolje.

I, nemoj više dolaziti. Nema potrebe.

Živi svoj život, pusti ambiciju. Moj ti je savet.

Simić prosiće kroz plastične zube.

SIMIĆ

A moj ti je savet, Pavle, da pripaziš da neko ne progovori. Pa da kaže šta si sve radio u mladosti. Koga si sve i to svojom rukom, Pavle.

IGNJATOVIĆ

Ajde samo, Milisave. Idi sad.

SIMIĆ

Pripazi se da ja ne progovorim. I koga si i kako si. Svojom rukom.

IGNJATOVIĆ

Ja uopšte ne znam šta ti pričaš.

Ignjatović laže, pomiren sa sobom. Nema nikakve muke, ni griže savesti.

Ništa.

SIMIĆ

Nemoj da ja te podsećam, Pavle! Da ti kažem tačan broj. Pa da taj broj metneš na loz, da vidiš šta će da ti donese!

IGNJATOVIĆ

Ajde izadji.

I Simić izadje. Iz kuhinje, kuće i života ovoga čoveka.

Ignjatović ostane sam sa unukom, miran, jer savesti nema.

ALEGRA

Deda, je l taj čovek stvarno komunista?

Ignjatović ćuti. Ne odgovara.

ALEGRA

Deda, a šta je to komunista?

Ignjatović malo misli. Pa odluči.

IGNJATOVIĆ

To je ništa, dušo. Taj ti je čovek jedno - ništa.

mrak

XII

Odmorište na autoputu, drvena klupa, sto za ručavanje, načinjen od balvana ili tako. Kanta za otpatke, puna, tragovi izletnika, usputnih ručkova vozača i saputnika.

Fredi vodi pod ruku svoga oca, ljutitog starca sa štapom. On hoda teško, leva noga ga ozbiljno usporava.

Fredi je pažljiv, strpljiv, ide polako, ritmom koji otac nameće, u drugoj ruci nosi korpu punu hrane – sendviči, voće, voda.

FREDI

Polako, tata. Nikud ne žurimo. Polako.

Fredijev otac polako sedne na klupu. Nasloni se na svoj štap, gleda, kao i obično, negde u daljinu.

Fredi ne seda. Stavi pred oca korpu sa hranom.

FREDI

Tu imaš sve. Ima sendviči, pile u foliji, jabuke, mleko.

Otac uopšte ne reaguje. On nikada ne reaguje, nikada ne daje ni najmanji znak da je razumeo, da je uopšte čuo šta mu se govori. Samo tako, svojim ljutitim pogledom, posmatra tačku na horizontu, a da se ne zna da li zapravo nešto uopšte vidi.

Fredi poslednji put pokuša.

FREDI

Ima i šećera. Tata. Imaš tu šećera.

A starac ništa. Ni na šećer, koji jedino voli da jede, koji uvek krade, krišom muva po ustima, zbog kojeg su mu odrekli sve prste desne noge, a da uopšte nisu zaustavili proces, starac ne reaguje ni na pomen šećera.

I Fredi nekako odluči da je to - to. Njegov stari otac nema više nikakvu svest ni o sebi, ni o tome gde se nalazi, ni o svojoj okolini, ni očemu.

FREDI

Dobro, tata.

Idem ja.

Fredi ipak malo okleva. Jer njegov plan je ipak monstruozan.

I, uopšte nije sigurno da će to stvarno da uradi, da će ovde, na ovom mestu, da ostavi rođenoga oca, koji je izgubio razum i ne zna više čak ni svoje ime, a i kad bi ga znao, od toga ne bi bilo nikakve koristi, jer godinama ionako samo ćuti, ni sa kim ne govori, samo tako naslonjen na štap ćuteći gleda pred sebe.

U stvari, ni njegova deca, niti iko drugi ne zna tačno, zašto je otac prestao da govori. I zašto je iznenada postao ljut.

I na koga.

I zbog čega.

I kako to.

Fredi dakle, ipak okleva. Jer, možda će njegov otac baš sada da reaguje. Možda će dati neki znak od sebe, možda će pokazati da je razuman i da razume.

“Uopšte”, razmišlja Fredi, “to što sada činim, to je za njegovo dobro.”
“Jer, možda će ga ovo uzdrmati, iščupati iz tog potpuno beslovesnog stanja, taj šok će ga probuditi iz dubokog sna, jer on se ponaša kao čovek koji spava, a samo slučajno i hoda u snu.”

Tako kaže Fredi sebi, da od svoje savesti, ne bi skončao na mestu.

A, ocu kaže.

FREDI

Idem ja.

Fredi zavuče ruku u očev unutrašnji džep. Izvadi njegov novčanik, iz njega dokumente sa slikom. Stavi ih u svoj džep. Onda iz drugog izvuče gomilu novca, dosta novčanica, nešto stavi u očev novčanik, ostale rasporedi po očevim džepovima.

FREDI

Imaš tu dosta. Dao sam ti sve što imam.

Fredi, na kraju, iz poslednjeg džepa, izvuče sliku. Malu sliku, crno belu.
Stavi je u očev novčanik.

FREDI

To smo ti Dada i ja. Sa letovanja u Sutomoru, sedamdesetosme. Ti nisi bio tu.

Jović ništa. Ni trzaj, ni uzdah, ni mig.
Fred i još malo gleda oca. Onda se naglo okrene.

FREDI

Zbogom, tata.

Fredi krene.
Otac ostane da sedi.
Čuje se paljenje automobilskog motora, nekako pojačano, gotovo kao eho.
Starac i dalje ostane da sedi.
Fred i ubacuje u brzinu, onda naglo daje gas.
Otac se ne pomeri, ni ne trepne.
Kola se udalje, Fred i zauvek napusti oca.

Starac sedi, dugo. Naslonjen na štap, gleda pred sebe.

Sav žamor benzinske pumpe, odmorišta na auto-putu, neke dece koja vrište,
motora koje se pale i gase, ljudi koji se dovikuju, trube, ljute, ljube, sve se polako
smiri.

Ovaj čovek ostane i dalje, potpuno nepomično da sedi.

Onda, po prvi put posle mnogo godina, glasom čiju je boju i sam zaboravio,
stari čovek ipak progovori.

JOVIĆ

Jednom su moja deca bila strašno ponosna na mene. Jednom.

U Sutomoru, na moru.

Pri najezi skakavaca.

Cela plaža nam se smejala, otvoreno, u lice.

A ja sam ih gazio i nogama i rukama i štapom.

I odbranio sam svoju decu.

I to je sve. Sve što Jović ima da kaže,

Čuje se grmljavina, samo što ne počne pljusak.

Onda, umesto kiše, na glavu ovog staroga čoveka, počne da sipa šećer.

Šećer sipi, skoro ga zatrpa.

mrak

kraj prvog dela

DRUGI DEO

XIII

Ispred parčeta plavog platna, kakvo nalazimo u televizijskim studijima bez scenografije, Dada, sa daljinskim upravljačem u ruci, govori vremensku prognozu.

Dada lepa kao i uvek, još i malo lepša, bez obzira što joj je stomak znatno veci. I na televiziji govori na isti način, onim svojim glasom, pa još povišenim za oktavu, onom svojom artikulacijom, pa još sniženom do nivoa deteta.

Dada nam objašnjava meteorološku sliku, pokazujući rukom po plavom platnu. Da imamo televizor, pred nama bi se pojavila kompjuterski iscrtana karta. Ovako, ne razumemo ništa. Ipak, Dada je inspirisana.

DADA

Sunce će izaći tačno u šest sati i četrdeset i šest minuta, a zaći će u osamnaest časova i četrdeset i šest minuta, što sutrašnji dan čini posebnim. Sutra je, dakle, dragi gledaoci, jesenja ravnodnevnica, ili stručno ekvinocijum, tačka u kojoj Sunce seče nebeski ekvator i premešta se iz severne zemljine polulopte na južnu.

Dada pogrešno pokaže jug.

DADA

Za one koji nisu stručni, upozoravam vas da je ipak u pitanju tužna vest, jesenja ravnodnevica zapravo znači i zvaničan završetak još jednog leta i skori dolazak zime.

Dada, časna reč, uzdahne od tuge.

DADA

Sutra ujutru, oblačno i kišovito najpre u severnim, a zatim i u centralnim krajevima, dok će na jugu zemlje pre podne biti suvo.

Dada opet promaši jug.

DADA

U drugom delu dana dolazi do razvedravanja, anticiklonska strujanja prosto će oduvati ove oblake što su se nagomilali nad našom lepom zemljom i već u popodnevnom i večernjim časovima dolazi do naglog rasta temperature.

Vetar slab do umeren, južni. Pritisak iznad normale, minimalne dnevne temperature od dvanaest do petnaest stepeni, maksimalne čak do dvadeset i pet.

Dada radi na nacionalnoj televiziji, pa se, u skladu sa tim i izražava

DADA

Ovakvo vreme će se zadržati samo još nekoliko dana, a onda je stvarno gotovo. Zato predlažem da ovo Miholjsko leto iskoristite dok možete i dok traje, jer niko od nas ne zapravo zna, šta nam to donosi sutra.

Dada zvuči kao ludak, gleda u kameru.

DADA

U ime dežurne ekipe, u ime cele nacionalne televizije, želim vam prijatno veče.

Dada sačeka.

Pogleda negde gore.

DADA

Gotovo?

Nema odgovora.

DADA

Šta se to opet desilo sa mojim mejkapom? Zašto se opet ovoliko sijam?

Dada čeka odgovor. Besno prosikće.

DADA

Molim vas da neko toj devojci konačno objasni kako se radi!

Jaki reflektor se isključi. Onda nastupi i totalni

mrak

XIV

Fredijeva terasa, veliki sto postavljen za šestoro, puno hrane, koju niko ne jede.

Na ovoj terasi, a i u ovoj drami, izgleda da svi imaju neki problem sa hranom: Dadi se gadi, Žana i Fredi u principu ne jedu, Maks je, od svog lakšeg moždanog udara, na posebnoj dijeti, Milanu se ne jede, ali mu se pije, a Nadežda po pravilu savlada po jedan solidni obrok pre nego što izađe u društvo. Jer, od kako je sa Maksom, uvek na kraju večeri ostane gladna.

Tako, niko ništa ne jede, a samo poneko nešto pije.

Ipak, verovali ili ne, u pitanju je prijateljska večera.

Veče je prijatno, Dada je juče bila u pravu, ima sigurno dvadesetpet stepeni. Vedro je, lepo je, svaka se zvezda vidi.

FREDI

Zašto niko ništa ne jede? Za koga sam poručivao ovoliku hranu?

Ovog leta, Fredi se operisao. Ima kolagen u ustima i zategnute kapke. Izgleda kao čudovište.

Nadežda bi da se posluži, ali joj je neprijatno da bude jedina. Okleva.

MILAN

Ja bih možda mogao, još malo vina...

FREDI

Tu ti je flaša. Sipaj sam.

Milan se, od sad pa na dalje, sam služi.

DADA

Pa, Maks, kad počinjete? Mislim, da li ste se oporavili?

MAKS

Potpuno.

ŽANA

I to neverovatnom brzinom, čudo jedno!

MAKS

Samo sam imao puno sreće. Da stignem na vreme, to su bili minuti u pitanju. Evo, neka vam Žana kaže šta je konzilijum rekao, da sam stigao samo malo kasnije, bilo bi...

ŽANA

Bilo bi gotovo.

DADA

Strašno. Samo, kako ste znali, kako ste osetili da vam se to sprema? Ipak je to moždani udar!

MAKS

Blaži. Blaži moždani udar. Eto tako, prosto sam osetio. Intuitivno.

Nadežda ga gleda. On ne uzvratiti pogled.

MAKS

Čudno je to stanje, ta bolest. Kad shvatite da je sve... sve tako relativno.

Maks sipa fraze.

MAKS

Jedan trenutak ste tu i sledeći vas nema. Kad osetite da vas samo slučajnost deli od, od...

DADA

Smrti?

Maks negoduje. Ne voli da izgovara tu reč.

MAKS

Toga. Ne volim tu reč.

Jednostavno shvatite da je život ništa, samo tlapnja... Onda počnete drugačije da razmišljate. Onda se zapitate, šta ja to zapravo učinio za ovaj svet? Šta je to što će ostati iza mene?

Ništa!

DADA

Nemojte molim vas. Nije tako!

MAKS

Ništa, uveravam vas, neke sitnice. Neke male... *tačkice* u istoriji.

Ovaj čovek misli da je tačkica u istoriji. Malo li je?

MAKS

Onda stvari sagledate sasvim drugačije. Poredjate kockice u glavi, odlučite da učinite nešto, nešto što *stvarno* ima smisla.

Čim sam se osetio malo bolje, razdelio sam gotovo sav novac. Dao sam za decu - izbeglice, za dve crkve i odmaralište u Promajini.

Maks pojasni.

MAKS

I to je za decu.

Maks meri snagu svoje veličine.

MAKS

Anonimno, naravno.

Maks je mnogo važan. U svojim očima.

Svi ćute, zadivljeni. Manje više.

Onda Nadežda se iskreno upita.

Uopšte nije ironična.

NADEŽDA

Kako anonimno, kad ... *ste* nam sad *rekli*?

ŽANA

A vi ste na *vi*? Stari fazoni, Maks?

Maks preskoči oba pitanja.

MAKS

U svakom slučaju, počinjem da radim ovog vikenda. Subota uveče, prajmtajm.

DADA

Da znate da jedva čekamo! Svi smo se uželeli!

ŽANA

Da *znate* da jesmo. Prosto nema više prave televizije. Sve je samo estrada.

NADEŽDA

A, šta je to *tlapnja*?

Opet joj niko ne odgovori. Niko, možda i ne primeti pitanje.

ŽANA

Ti, Fredi, *gledaš* Maksa?

Frediju je ovaj razgovor dosadan. On pipa svoje usne.

FREDI

Ne.

Svi zastanu, kao da nisu dobro čuli. Ali, Fredi potvrdi.

FREDI

Ne, ne. Ne gledam.

MAKS

A, je l'?

Maks se nasmeje. Misli da je to baš dobar štos. Ovaj čovek je toliko tašt, da ne može ni da zamisli da ima neko ko njega *ne gleda*.

FREDI

Ja televiziju uopšte ne gledam. Samo porniće i Dadu.

DADA

Fredi!

Počelo je. Dada na sve ili gotovo sve što njen brat kaže, odgovori prenaplašenom artikulacijom njegovog imena. U međuvremenu se Nadežda krišom smeje.

NADEŽDA

Joj!

Muva laktom Maksa, koji je večeras kao da je obložen medijapan pločama, pa ništa ne oseća.

Dada pogledom ošine Nadeždu.

FREDI

Crtaće, crtaće, ne porniće! Pogrešio sam.

A nije. Cereka se.

DADA

Dušo, nemoj tako da govoriš...

FREDI

Mada, znaš šta, ne zna se šta je zabavnije, da li ti koja ne znaš gde je jug ili ono kad zeka beži lovcu...

DADA

Kako to misliš...?

FREDI

...a lovac ga juri. Da mu sjuri metak.

DADA

Kako to misliš, ne znam gde je jug?

Nadežda crče od smeha. I Milan bi, kad bi smeo.

FREDI

Tako lepo, opet si pogrešno pokazala.

DADA

Ti se, dušo, u to ne razumeš! Ti ne znaš kakva je naša tehnika, monitor je opet otkazao.

FREDI

Šta će ti monitor? Valjda znaš strane sveta?

E, sad i Milan ne izdrži. A Nadežda se skoro upiša od smeha.

NADEŽDA

E, joj...

Dada se okrene Milanu. Potpuno je mirna.

DADA

Ko je ova osoba?

Misli na Nadeždu.

Milan slegne ramenima.

MILAN

Nemam pojma.

Milan dospe sebi vino.

NADEŽDA

Pa, ja sam... Nadežda. Mi radimo zajedno...

Dada apsolutno ignoriše Nadeždu. Okrene se Frediju. Upitno ga gleda. Nadežda ipak nastavlja.

NADEŽDA

Ja sam te danas šminkala. I juče. I preključe. Cele prošle nedelje.

Dada i dalje gleda negde pored Nadežde. U Fredija, između ostalog. I to upitno.

DADA

Otkud ona ovde?

I Fredi sleže ramenima, pokazuje na Maksa.

DADA

To je neka vaša prijateljica?

Maks bi da ne kaže, a ne može da ne kaže. Pa bi da kaže *ne, nije, uopšte je ne poznajem*, a ne može ni to.

Zato mumla i promumla nešto neodređeno.

MAKS

Mmmmma...

Doseti se.

MAKS

Milane, trebaće mi tvoj otac.

Jedno *M* nekako slizne u drugo. Nadežda se rastuži. Čovek, sa kojim je došla na ovu neprijatnu večeru, među ljude koji je uopšte ne zanimaju, pravi se da je ne poznaje. Ili barem neće da kaže da je poznaje.

U svakom slučaju je se stidi.

MILAN

Što?

MAKS

Za intervju. Pripremam specijal. Tajna policija i komunistička prošlost.

MILAN

Neće on hteti.

DADA

Što da neće?

ŽANA

Da, što?

MILAN

Neće o tome da govori.

ŽANA

Otkud znaš, možda i hoće?

MAKS

Mene ljudi ne odbijaju. Samo mi napravi kontakt.

MILAN

Neće sigurno.

DADA

Kako ti znaš da neće? Kako si tako siguran?

MILAN

Tako. Imam osećaj.

DADA

Ma, koga zanima tvoj osećaj? Čovek te pita za kontakt i to je sve. Možeš, valjda, toliko da uradiš?

Milan dospe sebi vina. Ćuti.

DADA

Znate šta, pustite vi njega. Ja ću to da vam sredim. Ja ću da vam napravim kontakt.

Milan zuri sebi u čašu.

MILAN

Kažem vam da neće hteti. On ne priča o tome.

NADEŽDA

A, što? Je li nešto krije? Stari ljudi vole da kriju stvari, znate.

Moja baba je tako krila da je bila i u četnicima i u partizanima, da je, u stvari, dva puta bežala od njih.

Nije volela da se to zna.

Žana i Milan se smeju. Frediju je dosadno, Dada uopšte ne pokazuje da čuje ili vidi Nadeždu. Ona gleda kroz nju, čak i kad gleda u nju, niti se nervira, niti se ne nervira, ne pokazuje nikakvo osećanje. Ona je jednostavno *iznad* nje.

ŽANA

I iz četnika i iz partizana? Ovo je genijalno...

NADEŽDA

Jeste, jeste, i od jednih i od drugih...

Maksu je neprijatno. Šapne.

MAKS

Nemoj...

Nadežda ne razume.

NADEŽDA

Molim? ... Kad vam kažem! Prvo je pobjegla u partizane, pobjegla od kuće, u stvari, za nekim tipom, nekom barabom. Išao je u gimnaziju, a to je kao bilo nešto. Dve noći je provela u nekoj rupi, pravoj rupi, u zemlji, čekala, kao vezu.

Kad je stigla u jedinicu, onaj joj je rekao da ima verenicu i da neće da čuje za nju, i da mu skloni, da mu ne kvari ugled pred drugovima. Baba je plakala, plakala, pa odlučila da se vrati kući. Ujutru jedinica krene uzbrdo, a baba nizbrdo. Stigne kući sutradan.

Nadežda začuti za trenutak.

U stvari, skoro da je svi slušaju.

NADEŽDA

Kod kuće, kaos, majka hoće da je ubije, jer oni su, znate, bili za četnike.

Prebiju je, zatvore u sobu, da ohladi glavu. A ona uveče, hop kroz prozor, pa beži u šumu. Ovaj put u četnike.

Svima je zabavno.

FREDI

Tvoja baba, jebote, dodje neki nacionalni pomiritelj? Haos!

NADEŽDA

Ma, nije ona to ništa znala. Samo je htela da se opravda pred majkom, da izbegne kaznu. Tamo je sačekali neki, sa bradama, kaže baba – grozni. Šta ćeš ovde, kažu, mi smo ozbiljna, kraljeva vojska, kod nas nema ženskih, beži kući! Ona opet udari u plač, pa plači, plači, plači... A jedan bio ljubazan, a i ovako, držao do higijene.

Smeh.

Maks, diskretno.

MAKS

Dobro, Nadežda...

ŽANA

Pa, pusti je da završi. I?

NADEŽDA

I ništa. Šta ja znam. Tu se nešto dogodi. Ujutru baba krene, ne zna gde će, kući sad više nikako ne sme, nadje ona opet onu rupu, sačeka vezu, pa u jedinicu.

MILAN

Partizansku?

NADEŽDA

Partizansku, pa da.

A onaj njen, što se verio, te noći poginuo.

MILAN

Užas.

NADEŽDA

Aha. Baba tu ostane, tu i dete rodi, u to bude i kraj rata. Oslobodjenje.

ŽANA

Rodi dete? Od onoga...?

Fredi ubaci.

FREDI

Što se opraćo?

Nadežda klima.

NADEŽDA

Rodi mamu. Moju mamu.

FREDI

Genijalno.

NADEŽDA

U stvari, malo je tužno.

ŽANA

Maks, svaka ti čast. Gde si samo iskopao ovu! Ti prevazilaš sebe!

Nadežda polako shvata da joj se ovi ljudi podsmevaju.

NADEŽDA

Kako to mislite?

MAKS

Dobro, Žana, nema smisla ...

ŽANA

A, je l te, a je l to znači da vaša mama onda dodje kopile?

Četničko kopile?

Svi učute. Čak i Fredi. Žana objašnjava.

ŽANA

Mislim, *tehnički* je tako. Vaša mama...

NADEŽDA

Moja mama je mrtva. Umrla je.

Svima je neprijatno.

ŽANA

A, pa to je strašno. Tako mlada?

NADEŽDA

Nije bila mlada. Vaše godišće, otprilike.

Žana primi udarac. Mirno vrati.

ŽANA

Da. Jadnica. Šteta što tako strašno govorite o njoj.

NADEŽDA

Ja?! Šta sam strašno rekla....?

Svi ćute. Milan pije. Dada ponovi pitanje. Ovaj put direktno Maksu. Kao da Nadežda uopšte nije prisutna.

DADA

Je li to vaša žena?

ŽANA

To mu je devojka, a ja sam mu žena.

Milan je sad već dovoljno pijan da može da se smeje koliko hoće.

DADA

Molim?

MAKS

Bivša žena. Bivša...

ŽANA

Molim te, više volim izraz *prva*. Prva žena. Jer, bila je i *druga* i *treća*. Sve su bivše, ali ja sam prva.

MAKS

Treća nije bivša.

DADA

A, nije? Ne razumem.

Milan umire od alkoholnog smeha.

MILAN

Kako si glupa!

Dada od sada, pa na dalje, baš kao i Nadeždu, potpuno ignoriše i Milana. Kao da ne postoji, kao da ga uopšte ne vidi. Ako Milan i nešto kaže, Dada ima onu uzdržanost koju *fina dama* mora da prikaže ako, na primer, pred njom lokalna luda podigne suknju i pokaže gaće. Ona je, prosto *iznad* toga.

DADA

A, vi niste imali dece?

MAKS

Bili smo kratko u braku.

ŽANA

Sedam godina.

MAKS

Bilo smo mladi.

ŽANA

Malo mlađji od vas sada.

MAKS

Karijera je tek počinjala.

ŽANA

Njegova, ne moja.

MAKS

Šta hoćeš da kažeš?

ŽANA

Ništa. To što sam rekla.

MAKS

Hoćeš da kažeš da si zbog mene ostala sama?

ŽANA

Sama? Pa, ja uopšte nisam sama!

MAKS

A, da. Nisi.

Pa, kako je gospodja mama?

ŽANA

Odlično. Slomila je kuk.

MAKS

Zaista. Pa kako to.

ŽANA

Eto, desilo se. Zbog tebe.

MAKS

Zbog mene. Ma nemoj.

Ova Maksova pitanja, u stvari i nisu pitanja. Zato i nema upitnika.

ŽANA

Čula je da si se i treći put oženio, pa pala u nesvest. Niz stepenice.

MAKS

Baš mi je žao. Poslaću joj cveće.

DADA

Treća je znači ona?

Pokazuje na Nadeždu.

ŽANA

A, ne.

Dada se okrene Maksu. Očekuje odgovor.

DADA

Ništa ne razumem.

Ona stvarno ne razume. Tako tvrdi. I sada, Maks, osoba kojoj se Dada divi, nateran u poziciju da se pokaže ili kao govno ili kao čovek, skupi neku hrabrost.

MAKS

Ne. Nadežda nije moja žena. Ali je večeras došla sa mnom.

DADA

A, tako.

MILAN

Je l ti sad jasno?

Dada ćuti. Uopšte ga nije čula.

MILAN

Je l ima još nešto što može da ti se objasni? Da ti se nacрта? Još nešto što ne razumeš, da ti objasnimo, gde je *jug*, na primer.

Dada ništa. Čeka da luda spusti suknju i pokrije gaće.

MILAN

Ili ti to već znaš? Ti to sve već sama znaš?

Neprijatno je.

MILAN

Ajde, Dado, pokaži nam svima, kako idu strane sveta? Ajde, lepo, onako kako znaš...

Dada polako ustaje, pažljivo, jer *ona je trudna*.

Mislimo da će da ode.

Ona se ipak, nakašlje, pa počne. Pokazuje kao i uvek, ispred svoje nevidljive karte.

DADA

Istok je levo, zapad je desno, sever je gore, a jug je tamo gde si ti upao u jedno selo, ubio dva civila, bacio oružje i dezertirao.

Pobegao iz jedinice.

I iz četnika i iz partizana.

Tišina. Tajac. Niko ni reč.

Dada sedne.

Milan počne nešto da mrmlja.

MILAN

Bio je slučaj... Nesrećan slučaj. Sud je rekao.

I sad Dada više ništa ne kaže. Opet, niti vidi, niti čuje muža.

Svi ćute.

MILAN

Ima li još vina?

Fredi ustane, demonstrativno se, kao paun, prošeta, zgrabi četiri-pet flaša vina i sve ih odjednom tresne na sto.

FREDI

Da ne ustajem svaki čas.

Neprijatno je.

FREDI

Što ste vi svi nešto dosadni i mračni, opsednuti sobom. Pa, nisam vas ja zato zvao!

Možemo da pričamo o nekim lepšim stvarima. Evo, na primer, o meni!

Je li primećujete vi nešto, uopšte?

Fredi se šepuri. Pokazuje lice.

NADEŽDA

Je li te boli? Šta ti se to desilo?

FREDI

Nije mi se ništa desilo! Malo sam se osvežio. A, Maks, šta kažeš?

MAKS

Ja ne vidim razliku.

ŽANA

Što si bezobrazan.

FREDI

Je li vidiš! Je li vidiš!!! Svi me zajebavaju...

ŽANA

Ma, oni nemaju pojma. Nemaju pojma o estetskoj hirurgiji!

FREDI

Ma, nemaš ni ti, znaš! Vidi koliko si mi ovog kolagena natrpala. Izgleda kao da sam utnuo od pušenja!

DADA

Fredi!

FREDI

Šta Fredi?! Šta?!!

DADA

Izgledaš odvratno. Sad prekini da psuješ.

Fredi se rastuži.

FREDI

Nisam mislio da će sve da ispadne tako. Nisam hteo. Stvarno nisam hteo...

Fredi se bori sa suzama.

FREDI

Hteo sam samo još jedno leto. Još samo jedno leto. Da budem mlad, da putujem, da krenem negde kolima, da krenem tako, bez cilja, da se vozim i vozim, da izađem iz grada, da krenem auto-putem, pa gde stignem.

A na ulasku na auto put, bilo je to kuće. To znojavo, izbezumljeno, ogromno kuće, koje je jurilo za svakim automobilom, za svakim kamionom koji je prošao i lajalo i cvilelo, i gledalo tako molećivo i tako tužno i trčalo gore dole, pa preko pune trake i nazad i tražilo put da se vrati kući!

Frediju podju suze.

FREDI

A neko ga je tu samo tako ostavio...!

Fredi brizne u plač. U strašan, potresan, nezadrživ plač.

Niko ne zna šta se desilo.

A onaj ko zna, čuti.

Žana zagrlila prijatelja.

ŽANA

Hajde. Smiri se. Daću ti moj lekić.

Žana vadi iz džepa neke pilule, pruža Frediju.

Fredi odbija.

FREDI

Neću valijum, neću ništa! Neću da se smirim! Nisam tako mislio....

Fredi nastavlja da plače. Žana mu, kao detetu, daje lek i malo vode.

I Milan poteku alkoholne suze.

MAKS

Vidi, sad i on. Što sad ti plačeš?

MILAN

Ne znam.

Istog momenta, negde odozgor, iz nekog tuđeg stana, sa neke tuđe terase, začuje se muzika. Noć i dan.

Svi se osvrću.

MAKS

Šta je ovo?

FREDI

To su komšije. Puste to kad se tucaju.

DADA

Fredi!

FREDI

Izvini.

MAKS

Svašta.

NADEŽDA

Ja baš volim ovu pesmu.

MILAN

A ja mrzim.

NADEŽDA

Zašto, divna je? Hajde, hajde da igramo!

Niko neće, samo Nadežda ustaje. Počinje po malo da stepuje, da igra na Big Bend muziku.

NADEŽDA

Hajde, Fredi, hajde sa mnom!

Uzima ga za ruke. On se kao nećka.

FREDI

Ja ne znam da stepujem.

NADEŽDA

Znaš. Nije teško. Hajde.

Fredi popusti. Ustane.

FREDI

Kad ti kažem da ne znam...

NADEŽDA

Samo me prati!

Nadežda, kao da je ceo život nastupala u filmovima Vinsenta Minelija, odjednom počne fantastično da igra. I Fredi joj se, a da ni sam ne zna kako, pridruži kao savršen partner. Noge same idu, telo ih prati, oboje su zadivljeni svojim umećem. Igraju čarobno, muzika je zaglušujuća.

ŽANA

Vidi, vidi kako igra?!

MAKS

Pa, naravno, šta si mislila?

Fredi se smeje, Nadežda se smeje, igraju i lepo im je. I svi ih gledaju.

Dadin mobilni zvoni. Dada viče u telefon.

DADA

Halo? Halo?

Ne čujem ništa od te muzike!

Halo?

Nadežda i Fredi naprave bravurozni okret. Dada urla.

DADA

Halo, dušo, govori glasnije, mama te ništa ne čuje!

Pruži slušalicu Milanu.

DADA

Evo tebi, ja ništa ne razumem. Izgleda da je tvoj otac opet napravio neku glupost!

Milan uzima slušalicu, Nadežda se naglo zaustavlja, muzika se prekida.

Nadeždi se otme.

NADEŽDA

Neko je mrtav.

Niko ne razume, svi slušaju razgovor.

MILAN

Halo? Halo? Šta je bilo, reci?... Ne Alegra, ne možeš da razgovaraš sa mamom. Meni reci šta je bilo... Zato što ja tako kažem...ZATO ŠTO JA TAKO KAŽEM!!! ... Kako bezobrazan? Šta je uradio?... Kako se ne pomera? Zašto se ne pomera?! ... Pa

prodrmaj ga!... Alegra, čuješ šta ti govorim, drmaj ga, jako! ... Drmaj ga jače, mora da oseti, *šutni ga, kad ti kažem!* Alegra, Alegra...

Dada vrlo pribrano uzima telefon iz Milanove ruke, prekida ga u pola reči.

DADA

Dušo, mama je ovde. Slušaj me sada vrlo pažljivo i radi tačno ono što ti ja kažem.

Sada izađi iz kuhinje, ostavi dedu tu.

Idi u svoju sobu, uključi televizor i sačekaj da ja dodjem. Jesi razumela? U svoju sobu i uključi televizor. Pitaću te da mi prepričaš šta si gledala.

Tako je, dušo. Mama dolazi odmah.

Dada prekine vezu. Pogleda sve prisutne. Izađe bez reči.

Milan ustaje, zatetura se, krene za njom.

Maks, Fredi, Nadežda, ne znaju šta da kažu.

Žana zna.

ŽANA

Maks. Propade ti intervju.

mrak

Ispred kuće Nadeždine bake. Isti onaj prozor, sada zatvoren, roletna spuštена. Ista ona džungla od bašte, godišnje doba kasnije.

Nadežda korača ulicom, ide ka kući. Samo nekoliko koraka iza nje, Simić, koji je, izgleda, stvarno prati.

Simić u istom onom mantilu, zatvoren crni kišobran, preko ruke. Nadežda stane, stane i Simić, nasloni se na kišobran kao na štap. Nadežda se ne osvrće, Simić se ne pomera, pravi se da gleda pred sebe.

Nadežda ponovo zakorači, krene i Simić, Nadežda se naglo okrene, Simić brzo otvori kišobran. Zakloni se njime, a sunčano je, nema kiše.

NADEŽDA

Hej! Šta radite tu?

Simić se pravi da je ne čuje. Što je posebno bezobrazno, jer stoji tu, na samo dva koraka od nje.

NADEŽDA

Čujete šta vam govorim?

Simić, kao gleda pred sebe, kišobranom besmisleno zaklanja lice.

NADEŽDA

Pa, je li vi mislite da ste nevidljivi? Da je to neki čarobni kišobran?

Simić, malo pokoleban, ipak izdržava. Pravi se da ne čuje.

Nadežda vikne.

NADEŽDA

Ej, Hari Potter!?! Vama govorim!

Simić izvire iz kišobrana. Nadežda likuje.

NADEŽDA

Dobar dan!

Simić se, kao, iznenadi.

SIMIĆ

A, to ste vi?

NADEŽDA

Ko bi bio?

SIMIĆ

Nisam vas video.

NADEŽDA

Što lažete? Zašto me pratite?

SIMIĆ

Ja? Da *vas* pratim? Svašta...

NADEŽDA

Šta hoćete od mene? Zašto me uhodite?!

SIMIĆ

Devojko, vi ste se nešto zbunila.

NADEŽDA

Svaki put kad pogledam, vi mi se šunjate iza ledja!

SIMIĆ

Uopšte ne znam o čemu govorite. Ja idem na sastanak.

NADEŽDA

Na sastanak s kime? Sa pogrebnom službom?

Simić sklopi kišobran. Krene.

SIMIĆ

Vi ste nevaspitana devojčura.

Prolazi pored nje.

NADEŽDA

U, što sam se uvredila!

Simić više ne govori.

NADEŽDA

I gde ćete sad?! Gde ste pošli?! Čujete?! Niste mi odgovorili!

Simić odlazi.

NADEŽDA

Prekinite da me pratite, ili ću vas prijaviti!

Simić ode.

Nadeždi skoro dodje krivo. Htela bi još malo da se svadja.

Ustrči uz stepenice, grune na vrata od zgrade. Zaključano.

NADEŽDA

Opet zaključano. Stalno zaključano! Šta sam ja bogu skrivila!

Nadežda počinje da drmusa vrata. Viče.

NADEŽDA

Baba! Baba, ja sam! Da li me čuješ, baba?!!!

Nadežda besno šutne vrata.

NADEŽDA

Šta je to s ovim ljudima? S ovim groznim, starim ljudima?

Ode do prozora, penje se na prste, jedva proviruje kroz prorez na roletni.

NADEŽDA

Baba, otvori, ja sam, Nadežda! Htela bih da te vidim. Otvori, molim te.

Oprosti, ako si ljuta. Oprosti, molim te.

Pusti me da te vidim.

Nadežda čeka. Nema odgovora. Opet se popne na prste. Govori u zatvoren prozor.

NADEŽDA

Uželela sam te se.

Ništa. Nadežda uzdahne. Sedne.

Simić se pojavi u uglu. Gleda je. Nadežda ga ne vidi.

Kroz zatvoren prozor i spuštenu roletnu, dopre tanki glas. Onaj isti slabašni sopran pevuši onu istu pesmu.

Nadežda se ne mrda, jer zna. Zna da, kad bude ponovo pokušala, čarolija će nestati.

Podju joj suze.

Simić progovori iz svog ugla.

SIMIĆ

Tamo nema nikog. Taj stan je prazan.

Nadežda ustaje, briše lice, krene. Ni ne gleda Simića.

Glas nestaje.

SIMIĆ

Čekajte! Imam nešto za vas.

Nadežda ne staje. Odlazi. Simić pojuri za njom.

Zadihan je stiže. Iz skajane aktovke vadi nekakvu fasciklu. Plavu fasciklu.

SIMIĆ

Proverio sam. I u opštini i na groblju. Tu su vam svi papiri: umrlica, broj parcele i grobnog mesta.

Nadežda gleda, ne shvata.

SIMIĆ

Umrla je pre dve godine. Izvinite. Neko je morao da vam kaže.

Nadežda ga gleda, uzima facsiklu.

mrak

XVI

Klupa u parku. Na klupi Milan, kraj njega Simić steže onu svoju aktovku u krilu.

Iza njih, negde u dubini, polako, nogu pred nogu, promiču Žana i njena mama. Gospodja Petrović hoda polako, naslonjena na onaj dubak za odrasle. Kraj nje, jednakom brzinom, Žana hoda i puši. Jednom rukom pridžava majku, drugom – cigaretu.

SIMIĆ

A, bilo je sveta?

MILAN

Mnogo. Opelo je kasnilo sat vremena. Bio je red za saučešće.

SIMIĆ

Opelo?

MILAN

Tako smo odlučili.

SIMIĆ

Nije vam on to mnogo poštovao.

MILAN

Neka nije.

SIMIĆ

U pravu ste.

Simić sačeka, Pa nastavi.

SIMIĆ

A, bilo je i govora?

MILAN

Četiri.

SIMIĆ

Toliko? Pa, šta su rekli?

MILAN

Nisam slušao. Imate u novinama, pročitajte.

SIMIĆ

U pravu ste. Izvinite. Glupo je što vas ispitujem.

Ćute.

SIMIĆ

Žao mi je da nisam bio.

MILAN

To nije važno.

SIMIĆ

Jednostavno, nisam mogao. Ne bi bio red.

Znate, vaš otac i ja, nismo se rastali kao ljudi.

Milana ova priča uopšte ne zanima. Uopšte, deluje kao da nije tu.

MILAN

A, je l'?

SIMIĆ

Nije vam pričao?

MILAN

Profesore, moj otac meni ništa nije pričao. Znate to.

SIMIĆ

Znam, znam. Mislio sam... nije me spominjao?

MILAN

Apsolutno nikad.

SIMIĆ

To me čudi. Znam da ga je naš rastanak potresao.

MILAN

Ako i je jeste, meni ništa nije rekao.

SIMIĆ

Dobro. Nije važno. Nekome je rekao. Čuću ja.

Ćute.

SIMIĆ

A, devojčica? Kako je podnela?

MILAN

Dobro, ona je takva. Tata joj je praktično umro pred njom. Pao je u kuhinji, dok ju je čuvao. Alegra kaže da ništa nije čula. Ništa.

Samo ga je našla mrtvog.

SIMIĆ

Jadno dete.

MILAN

On joj je, znate, ostavio sve. I stan i novac.

Mi sad, u stvari, živimo kod nje.

Žana primeti Milana. Dovikne.

ŽANA

Milane!

Milan i Simić se okrenu. Simić ustane, kao i uvek, pred ženama. Milan samo odmahne.

ŽANA

Čujem da je žensko! Čestitam.

MILAN

Jeste, žensko je. Hvala.

ŽANA

Nek vam je sa srećom!

Milan klima, smeška se kiselo.

SIMIĆ

Milane, pa, što ne kažete? Dobili ste ćerku!

Milan samo klima, smeši se kiselo.

SIMIĆ

Pa, ja mora da vas zadržavam!

MILAN

Nije strašno. Ali, sad moram da krenem.

SIMIĆ

Naravno, razumem.

MILAN

Recite, zašto ste me zvali? Hteli ste nešto da mi date.

A, šta to?

Šta imate u toj tašni? Sigurno nešto važno, nešto što mislite da treba da znam?

Simić okleva.

MILAN

U toj tašni od skaja koju svuda vučete sa sobom, u toj izlizanoj tašni koju tako grčevito stežete, šta imate tu? Šta krijete: papire, pisma, dokumenta? Crno na belo šta je moj otac, je l to? I sad mislite, šta bi bilo ako znam?

Simić ne odgovara. Milan to, u stvari i ne očekuje.

MILAN

Pa šta i da znam. I da ne znam.

Sad je sve ionako gotovo.

Sad stvarno više nije važno.

Njemu je sad svejedno.

Milan ustane.

MILAN

Sad stvarno moram da krenem.

I Simić ustane.

SIMIĆ

Naravno. Hajte samo. Evo vam ovo.

Simić pruža koverat. Milan nevoljno prihvati. Otvara, unutra su tiketi.
Najmanje pedeset.

MILAN

Šta je ovo? Tiketi... Tiketi za loto?

SIMIĆ

To vam je otac ostavio. Zadužio me da vam predam.

Milan gleda brojeve na loto tiketima. Skoro se zaplače.

MILAN

Hvala vam, hvala vam...

SIMIĆ

Ništa, sine. Samo vi idite.

Milan krene. Okrene se.

MILAN

A da vas povezem negde?

Simić okleva.

MILAN

Hoćete?

SIMIĆ

Pa... mogli biste.

MILAN

Ajmo mi.

Milan se obraduje. Obgrli starca. Izadju.

Nekoliko trenutaka na sceni se ne događa ništa. Osim što Žana sa svojom majkom, uporno, korak po korak, brzinom puža, prelaze s jednog kraja na drugi.

Onda Petrovička progovori.

PETROVIČKA

Što je nešto grozan ovaj mladić. Tako je nesimpatičan.

ŽANA

Da znaš da jeste.

Žana puši.

ŽANA

I, zamisli, i taj ima ženu. I decu.

PETROVIČKA

Čujem, čujem.

Hodaju.

PETROVIČKA

Ma, znaš šta. Da ti kaže mama.

Bolja si ti od svih njih.

Žana se nasmeje. Malo kiselo, ali ipak.

Onda još malo hodaju ćuteći.

Konačno izadju sa scene.

mrak

XVII

Fredijeva terasa. Sto odguran u stranu, na sred jedna velika kada, puna vode.
Negde odozgo, iz nečijeg stana, iz nekog praznog prostora, tanušni sopran
pevuši onu pesmu.

Fredi, drži pod ruku svog oca, svog upišanog, umazanog u šećer, belog kao
duh, svog musavog oca. Polako dovodi do kade.

FREDI

Polako, tata. Nemoj da žuriš. Polako. Imamo vremena. Ne idemo nigde.

Starac ne odgovara. Ima isti onaj odbojan izraz lica, isti onaj štap, isti pogled u
daljinu, samo je sav nekako beo od šećera.

FREDI

Hajde sad. Da skinemo to.
Polako. Nemoj da padneš.

Fredi je neverovatno nežan prema ocu. Polako mu skida stvari, gotovo da mu
tepa.

FREDI

Kako si se tako isprljao. Gde si samo našao toliki šećer.

Fredi uopšte ne prekoreva starca. Stvarno se brine.

FREDI

Hajde sad, prvo jednu nogu, pa drugu. Osloni se na mene.

Jović ništa ne razume, ništa ne sluša, ne gleda sina. Fredi ga ipak smešta u
kadu.

FREDI

Tako. Odlično. Je li dobra voda? Nije suviše topla?

Nema odgovora. Fredi klekne, sundjerom koji natapa u vodu, pere ocu ledja.

FREDI

Polako, polako. Nigde ne žurimo. Ne idemo nigde.

Fredi kupa oca.

FREDI

Daj sad lice.

Otac ne razume. Fredi trlja, sve jedno. Onda napravi grimasu.

Tiho kaže.

FREDI

Ali tata. Nemoj u kadu.

Starac gleda negde.

mrak

XVIII

Klupa u parku, ona ista. Na njoj sede, Nadežda i Maksim.

MAKS

Brinuo sam se.

NADEŽDA

Za koga?

Za mene ili za sebe?

MAKS

Stvarno više nećeš da radiš?

Nadežda odmahne glavom.

NADEŽDA

Ostalo je puno stvari i stan. Sad živim tu.

Nadežda se seti, predloži. Reda radi.

NADEŽDA

To je odmah iza ugla. Hoćeš da svратиš?

MAKS

Ne bih...

Nadežda mu se nasmeši.

NADEŽDA

Ne bih ni ja.

Ćute neko vreme.

MAKS

Znaš, ni ja nisam bio tu, kad mi je majka umrla. Ni na sahrani.

Bio sam na putu.

NADEŽDA

To je zato što se bojiš smrti. Da te ne zarazi.

MAKS

Ne, to je zato što sahrane ne služe ničemu. Mrtvima je svejedno. a živima nije ništa lakše. Goblja nisu za žive ljude.

NADEŽDA

Pa šta bi ti hteo? Da te ne sahrane?

MAKS

Ne.

NADEŽDA

Da te kremiraju?

MAKS

Ne!

NADEŽDA

Nego?

MAKS

Ništa.

Ne bi hteo ništa.

NADEŽDA

Nešto mora.

MAKS

Možda ne mora.

NADEŽDA

Ali, jednom ćeš morati da umreš!

MAKS

A kako ti to znaš?

Oboje učute. Nadežda gleda u nebo.

NADEŽDA

Kakav divan dan. Kažu da je poslednji.

MAKS

Nekad greše.

NADEŽDA

Rekli su, od sutra opet kiša.

MAKS

Videćemo.

NADEŽDA

Nije loša ova nova, umesto Dade.

MAKS

Eto, a mogla si ti dadodješ na njeno mesto. Mogao sam to da ti sredim...

Nadežda se nasmeje. Ustane.

NADEŽDA

Hvala ti.

Nadežda pruži ruku.

NADEŽDA

E, pa...

Maks ustane. Pruži i on ruku.

MAKS

Ideš.

Rukuju se. Kao potpuni stranci.

NADEŽDA

Moram.

MAKS

Moram i ja.

Reci mi, kako si znala sve one stvari. Kakav je to trik?

NADEŽDA

Nije trik

MAKS

Nego?

Nadežda slegne ramenima.

NADEŽDA

Ne znam.

MAKS

A, reci... Znaš li još nešto.

NADEŽDA

O tebi?

MAKS

Na primer.

NADEŽDA

A šta?

MAKS

Ne znam. To... Kad ću ja...?

NADEŽDA

Kad ćeš ti, šta?

Maks ćuti.

NADEŽDA

Da umreš?

Maks sedne.

MAKS

Ne volim tu reč.

NADEŽDA

Neće ti reč ništa.

Nadežda ga gleda.

NADEŽDA

Znaš kako je govorila baba – meni uopšte nije strašno da umrem. Strašno mi je samo da budem stara.

MAKS

Izgleda da je ta tvoja baba, stvarno bila nešto specijalno.

NADEŽDA

Kažem ti.

Nadeždi je milo. Stvarno joj je milo što ovaj čovek hvali njenu nepostojeću babu.

NADEŽDA

Sad stvarno idem.

Nemoj ustajati.

Nadežda stvarno krene. Maks ipak ustane. Nadežda se okrene.

NADEŽDA

I, Maks. Znaš šta. U stvari, mislim da si u pravu. U stvari, mislim da ti stvarno možda nećeš morati da...

MAKS

Umrem?

Nadežda klima glavom.

NADEŽDA

Tako mi se čini.

Gotovo sam sigurna.

Vidim sasvim jasno.

Ti ćeš biti taj.

Nadežda mu mahne. Veselo, onako, za usput.

NADEŽDA

Vidimo se, Maks!

MAKS

Ona odlazi. Ja ostajem. A hteo sam još nešto da kažem. Još nešto da pitam. Da nešto izrazim.

Da se oprostim.

Samo da sednem, da razmislim.

Ako moždana kap krene
pre nego što bilo sta shvatim
onda nastupa
potpuni mrak.

Maks izdahne, umre. Mrak nastupi.

KRAJ

Gabrijelu,
Pariz 2005

